

İlham Əliyevin sülh gündəliyi sabitliyin qarantıdır

Məkandan asılı olmayaraq bütün danışıqlar rəsmi Bakının diktəsi ilə aparılır

Son aylarda Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması istiqamətində danışıqlar xeyli intensivləşib. Həm ölkə liderləri, həm də XİN başçıları arasında keçirilən görüşlərdə aparılan müzakirələr, əldə olunan razılıqlar onu deməyə əsas verir ki, artıq Ermənistan çıxış yolunun olmadığını fərqinə varmağa başlayıb.

Əgər belə olmasaydı, sülh müqaviləsinin imzalanması üçün uydurmalar, bəhanələr səsləndirən Ermənistan mayın 14-də Brüsselə keçirilən üçtərəfli görüşdə iki ölkə arasındakı sərhədlərin - 1991-ci ilin "Alma-Ata Bəyannaməsi" əsasında həll olunmalı olduğunu rəsmən qəbul etməzdi. Bu, Ermənistanın Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanımasını təsdiqləyən faktır. "Alma-Ata Bəyannaməsi" nə əsasən Ermənistanın ərazisi 29,800 kvadratkilometr, Azərbaycanın ərazisi isə 86,600 kvadratkilometr təşkil edir. Bununla yanaşı, Ermənistan tərəfi Azərbaycanın sülh sazişi ilə bağlı irəli sürdüüyü 5 prinsipi də qəbul etdiyini açıqlayıb.

Sonuncu Brüssel görüşünün digər vacib məqamı Azərbaycanın kommunikasiyaların açılmasına dair təklifinin realizəsi üzrə ciddi

irəliləyişlə bağlı oldu. Belə ki, danışıqlar zamanı tərəflər bağlamlı məsələlərdə, regionda nəqliyyat və iqtisadi əlaqələrin bərpası istiqamətində müzakirələrdə aydın irəliləyişə nail olublar. Bu mövzuda xüsusilə də Naxçıvana və əks-istiqamətdə dəmir yolu əlaqələrinin bərpasına dair mövqelər olduqca yaxınlaşıb. Dəmir yolu əlaqələrinin bərpası ilə bağlı modallıqları və konkret qrafik üzrə zəruri inşaat işlərini özümdə ehtiva edəcək ümumi razılaşmanın yekunlaşdırılmasına dair müvafiq heyətlərə təlimatlar verilib. Bu işdə tərəflər Ümumdünya Gömrük Təşkilatından dəstək alınmasına dair razılığa gəliblər.

Görüşdən sonra verilən bəyanatdan da aydın olub ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı faktiki əngəl qalmır və bunun dəstəklənməsi üçün prosesə Ümumdünya Gömrük Təşkilatı cəlb ediləcək. Bu, əlbəttə, Ermənistanın əhəmiyyətli yayımlarının qarşısının alınmasında əhəmiyyətli rol oynayacaq. Bütün görüşlərdə olduğu kimi, bu dəfə də humanitar məsələlər İlham Əliyevin əsas təzislərindən olub. Həmçinin razılaşdırılıb ki, azaraq sərhədi keçən hərbi qulluqlar bundan sonra da sürətləndirilməsinə əsaslarla azad olunacaqlar.

→ 7

Avropa İttifaqı Azərbaycanla əməkdaşlığın inkişafında maraqlıdır

Azərbaycan regionda Avropa İttifaqı üçün vacib tərəfdaşlardan biridir: "Prezident İlham Əliyevin "Avropa Siyasi Birliyi"nin Zirvə toplantısına ikinci dəfə dəvət olunması da Avropa İttifaqının Azərbaycana xüsusi marağını təsdiq edir. Avropa İttifaqının Azərbaycanı tərəfdaş kimi görməsi ölkəmizin geosiyasi və geoiktisadi mövqeyi ilə sıx bağlıdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycanın regional mövqeyi ciddi şəkildə güclənib. Xüsusilə 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra yaranmış reallıqlar mövqələrimizin güclənməsinə birbaşa təsir göstərmişdir. Bu, xarici aktorların Azərbaycana münasibətinə də təsirsiz ötürməyib".

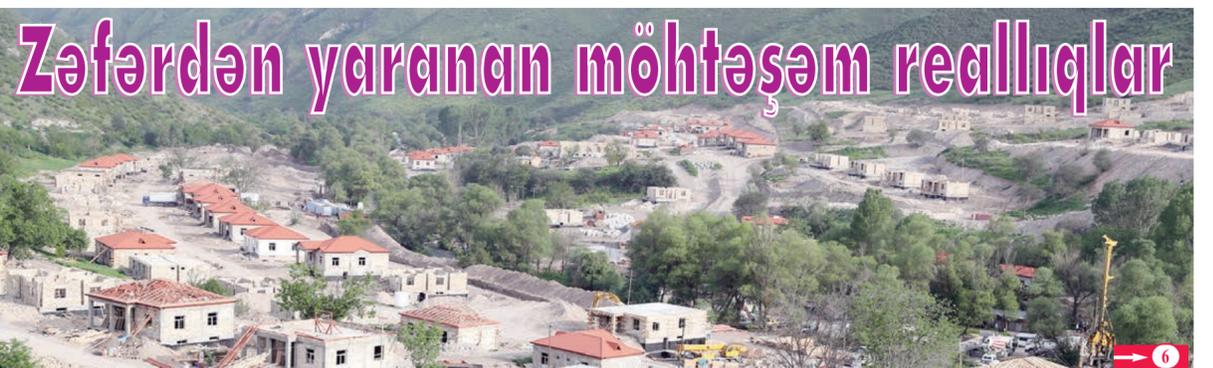
→ 5

Paşinyan keçmiş hərbi xuntanı yenə ifşa etdi

"Paşinyan deyirdi ki, Qarabağ Ermənistanıdır, vassalam, iki ildən sonra isə Qarabağın Azərbaycan olduğunu bəyan etdi. Bir şeyi deyir, başqa bir şeyi edir".

Göründüyü kimi, Hayastanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanımasını bəyan etdikdən sonra Qarabağda separatçılar arasında dəstəyə malik Sarkisyan-Koçaryan koalisiyasının sirt formada müqavimət göstərməsi gözlənilir

→ 12

Zəfərdən yaranan möhtəşəm reallıqlar

→ 6

İtaliya Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşdır

İtaliya Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Sercio Mattarella

Hörmətli cənab Prezident!

2 İyun - Respublika Günü münasibətilə Sizi və Sizin simanızda bütün xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ürəkdən təbrik edirəm.

Qarşılıqlı etimada və xoş onəmələrə əsaslanan Azərbaycan-İtaliya münasibətlərinin bugünkü səviyyəsi məmnunluq doğurur. Güclü siyasi əlaqələrimiz gündən-günə genişlənən ticari, iqtisadi, enerji, təhsil, mədəni və digər sahələrdə əməkdaşlığımızın və çoxözlü strateji tərəfdaşlığımızın təməlini təşkil edir. Bu da öz növbəsində dövlətlərimizin maraqlarına və xalqlarımızın mənafələrinə xidmət edərək onları bir-birinə daha da yaxınlaşdırır.

İtaliya Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşdır. İqtisadi sahədə səmərəli fəaliyyətimizin yüksələn xətlə inkişaf etməsi bizi sevindirir. Bunun da əsas tərkib hissələrindən birini enerji sahəsində uğurlu və davamlı əməkdaşlığımız təşkil edir. Şadam ki, bu istiqamətdə birgə addımlar Avropanın enerji təhlükəsizliyinə töhfə verəcək, eyni zamanda Azərbaycan-İtaliya əməkdaşlığını möhkəmləndirir.

İtaliya şirkətlərinin Azərbaycanda, xüsusilə də işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə aparılan yenidənqurma və bərpa işlərində fəal iştirakını təqdir edirik. Ölkəmizi təmsil edən şirkətlər Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə ən çox iş görən şirkətlər sırasındadırlar ki, bu da dövlətlərarası əlaqələrimizin səviyyəsindən xəbər verir.

Biz dost ölkə və etibarlı strateji tərəfdaşımız olan İtaliya ilə əlaqələrimizin genişlənməsinə xüsusi əhəmiyyət verir, qeyri-neft sektorunda birgə fəaliyyətimizi şaxələndirmək və yeni məzmunla zənginləşdirmək əzmindəyik. Apardığımız ali səviyyəli siyasi dialoq, çoxsay-

lı qarşılıqlı səfərlər, imzalanmış sənədlər, həyata keçirilən birgə layihələr əməkdaşlığımızın yeni istiqamətlərinin müəyyən edilməsində mühüm rol oynayır. Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə münasibətlərinin inkişafına İtaliyanın daim verdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndiririk.

Əminəm ki, Azərbaycan ilə İtaliya arasındakı ənənəvi dostluq münasibətləri, həm ikitərəfli, həm də Avropa İttifaqı çərçivəsində səmərəli əməkdaşlığımız dost xalqlarımızın mənafələrinə uyğun olaraq birgə səylərimizlə bundan sonra da genişlənəcək, strateji tərəfdaşlığımız daha da dərinləşəcəkdir.

Bu bayram günündə Sizə ən xoş arzularımı yetirir, dost İtaliya xalqına daim firavanlıq və əmin-amanlıq diləyirəm.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Baki şəhəri, 30 may 2023-cü il

Delimitasiya Azərbaycanın şərtləri əsasında olmalıdır

Azərbaycanın qətiyyəti, siyasi iradəsi sayəsində bu il aprelin 23-də Azərbaycan-Ermənistan sərhədində sərhəd-buraxılış məntəqəsini qoyaraq ərazi bütövlüyü məsələlərini birdəfəlik həll etdiyimizi söyləyən dövlət başçısı çıxışında xüsusi vurğuladı ki, hər bir qarış torpaq bizim üçün əziz və doğmadır. Hər şəhər, hər kənd bizimdirdir və torpaqdan pay ola bilməz.

Dağların zirvəsində möhtəşəm şəkildə yəndən qurulan Laçında əhali ilə görüşü zamanı Prezident İlham Əliyevin etdiyi çıxışını eyni zamanda Azərbaycan liderinin Ermənistan rəhbərlərinə, revanşistlərə, onların xarici qahmar-

çalarına xəbərdarlığı kimi də dəyərləndirmək olar. Müzəffər Ali Baş Komandan qətiyyətlə söylədi: "Hələ ki, Ermənistanın de-fakto olması da, hüquqi cəhətdən müstəqilliyi var, hələ ki, Ermənistan sərhədləri anlayışı müəyyən mənada qəbul edilir, onlar bizim şərtlərimizi qəbul etməlidirlər. Delimitasiya istəmirsə, olmasın delimitasiya. Onda nə olacaq, harada desək, sərhəd də orada olacaq. Onlar bilirlər ki, biz bunu edə bilirik. Heç kim onlara kömək etməz, nə Avropadan gələn pensiyaya çıxması Fransa polisli, nə də başqaları, heç kim".

→ 5

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 30 iyun tarixli 518 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin strukturu"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 30 iyun tarixli 518 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 6, maddə 416; 2004, № 6, maddə 440, № 9, maddə 674; 2005, № 6, maddə 491, № 12, maddə 1102; 2006, № 7, maddə 592, № 8, maddə 659; 2007, № 6, maddə 615, № 9, maddə 869, № 10, maddə 947, № 11, maddə 1106; 2008, № 3, maddə 168, № 8, maddə 719; 2009, № 5, maddə 322, № 12, maddə 983; 2010, № 2, maddə 83, № 3, maddə 185; 2011, № 2, maddə 85, № 6, maddə 508, № 9, maddə 791; 2012, № 9, maddə 852; 2013, № 5, maddə 511, № 11, maddə 1320; 2014, № 12, maddə 1573; 2015, № 2, maddə 127, № 6, maddə 697, № 12,

maddə 1474; 2016, № 3, maddə 455, № 6, maddə 1070, № 12, maddə 2057; 2017, № 5, maddə 783, № 10, maddə 1796; 2018, № 6, maddə 1204, № 10, maddə 2012, № 12 (I kitab), maddə 2595; 2019, № 2, maddə 207; 2023, № 3, maddə 378) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin strukturu"nun 2-ci hissəsinin səkkizinci - otuz ikinci abzasları müvafiq olaraq doqquzuncu - otuz üçüncü abzaslar hesab olunsun və aşağıdakı məzmununda səkkizinci abzas əlavə edilsin:

"Kibercinayətkarlıqla Mübarizə Baş İdarəsi".

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 2 iyun 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 5 avqust tarixli 2965 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına saxlanılan daxili işlər orqanları əməkdaşlarının, Daxili Qoşunların hərbi qulluqçularının və Daxili İşlər Nazirliyinin sistemində işə götürülən mülki işçilərin ştat sayı həddi"ndə dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 5 avqust tarixli 2965 nömrəli Sərəncamı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2010, № 10, maddə 882; 2011, № 2, maddə 143, № 6, maddə 534, № 9, maddə 810; 2012, № 1, maddə 18, № 3, maddə 248; 2013, № 5, maddə 548, № 11, maddə 1346; 2014, № 1, maddə 28, № 2, maddə 174, № 9, maddələr 1080, 1108; 2015, № 11, maddə 1361, № 12, maddə 1552; 2016, № 3, maddə 531; 2017, № 5, maddə 919; 2018, № 2, maddə 269, № 10,

maddə 2043; 2019, № 4, maddə 687; 2020, № 2, maddə 166; 2021, № 12, maddə 1445) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına saxlanılan daxili işlər orqanları əməkdaşlarının, Daxili Qoşunların hərbi qulluqçularının və Daxili İşlər Nazirliyinin sistemində işə götürülən mülki işçilərin ştat sayı həddi"ndə dəyişikliklər təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 2 iyun 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Hörmətli cənab Prezident!

Azərbaycan Respublikasının milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Polşa Respublikası adından və şəxsən öz adımdan Sizə, ölkənizə, bütün vətəndaşlarınıza səmimi-qəlbədən təbriklərimi və xoş arzularımı çatdırmaqdan şərəf duyuram.

Polşa Respublikası ilə Azərbaycan Respublikasının dinamik inkişaf edən iktidarıyla əlaqələri ölkələrimiz arasında hörmət, rəğbət, əməkdaşlığa verilən önəmliyyətin ən yaxşı ifadəsidir. Azərbaycan Polşa üçün Cənub Qafqaz regionunda çox mühüm tərəfdaşdır və biz Azərbaycanla bir çox sahələrdə - iqtisadi, siyasi və mədəni sahələrdə əməkdaşlığı dərinləşdirmək istəyirik. Biz iqtisadi əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsində və ölkələrimizin yüksək iqtisadi potensialına uyğun səviyyəyə çatdırılmasında xüsusilə maraqlıyıq.

Hörmətli cənab Prezident, Sizə cənab Prezident, Sizə cənab Prezident, Sizə cənab Prezident, Azərbaycan Respublikasının bütün vətəndaşlarına sülh, əmin-amanlıq, ölkənizin hərtərəfli inkişafının möhkəmləndirilməsi üçün fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram. Cənab Prezident, firsətdən istifadə edərək Sizin üçün ölvərişli vaxtda Polşaya dəvətimi təkrarlayıram.

Dərin hörmətlə,

Andrzej DUDA,
Polşa Respublikasının Prezidenti

***

Cənab Prezident!

Dost ölkənizin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə zati-alinizə böyük məmnunluq hissi ilə ən səmimi təbriklərimi çatdırıram.

Bu firsətdən istifadə edərək ölkələrimiz və xalqlarımız arasında dostluq münasibətlərinin daha da inkişaf etməsinə arzulayıram.

Sizə cənab Prezident, Sizə cənab Prezident, Sizə cənab Prezident, Azərbaycan Respublikasının bütün vətəndaşlarına sülh, əmin-amanlıq, ölkənizin hərtərəfli inkişafının möhkəmləndirilməsi üçün fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram. Cənab Prezident, firsətdən istifadə edərək Sizin üçün ölvərişli vaxtda Polşaya dəvətimi təkrarlayıram.

Zati-aliləri, yüksək ehtiramımı qəbul edin.

Hörmətlə,

Nəvaf Əl-Əhməd Əl-Cabir Əl-SABAİ,
Küveyt Dövlətinin Əmiri

***

Hörmətli cənab Prezident!

Dost Azərbaycan Respublikasının milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə məmnunluqla və səmimi təbriklərimizi və xoş arzularımızı çatdırıram.

Bu gözəl firsətdən istifadə edərək ölkələrimiz və xalqlarımız arasında mövcud olan dostluq əlaqələrindən məmnunluğumuzu ifadə edir, bu əlaqələrin ortaq maraqlarımız naminə daha da möhkəmlənməsinə səy göstərdiyimizi vurğulayıram.

Sizə uzun ömür, cənab Prezident, dost xalqınıza davamlı inkişaf və rifah diləyirik.

Ən xoş arzularla,

Əhməd Nəvaf Əl-Əhməd Əl-SABAİ,
Küveyt Dövlətinin Baş naziri

***

Cənab Prezident!

Dost Azərbaycan xalqının Sizin atanız və sələfiniz, ölkənizin tarixinə ən böyük töhfə vermiş Prezident Heydər Əliyevin 100 illiyini qeyd etdiyiniz günlərdə zati-alinizə ehtiramımı, səmimi təbriklərimi çatdırmaqdan şərəf və böyük məmnunluqla duyuram.

Cibuti xalqı və hökuməti Azərbaycan xalqına öz rəğbətini və dostluq hisslərini ifadə etməklə mənim təbriklərimə qoşulur. Qədrbilon Azərbaycan xalqı haqlı olaraq dəyişikliklərinin müəllifi olmuş və ölkənizi sabitlik, dayanıqlı inkişaf yolu ilə irəliləyərək Ümumdünya Liderinin xəritəsinə daxil olmuşdur. O, uzaqgörən və xarizmatik lider olaraq ölkənizi təbii sərvətlərdən, ilk növbədə enerji ehtiyatlarından səmərəli istifadə ilə roşadət nümayiş etdirib.

Heydər Əliyev siyasi pragmatizminin dəyişməz istiqamətvericisi və mövcud realitələri sükənləndirən islahatların həyata keçirilməsində etalon kimi xalqın yaddaşında həmişəlik qalacaqdır.

Sizi və dost Azərbaycan xalqını bir daha ürəkdən təbrik edirəm. Zati-aliləri, cənab Prezident, ən səmimi qardaşlıq salamlarımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Hörmətlə,

İsmail Əmər QELLE,
Cibuti Respublikasının Prezidenti

Azərbaycanın müdafiə naziri ilə ABŞ müdafiə katibinin müavini arasında telefon danışığı olub

İyunun 2-də Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovla Amerika Birləşmiş Ştatlarının müdafiə katibinin siyasi məsələlər üzrə müavini Kolin Kahl arasında ikincinin təşəbbüsü ilə telefon danışığı olub.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, tərəflər ölkələrimiz arasında əlaqələr, regiondakı vəziyyət və təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı ətraflı fikir mübadiləsi aparıblar.

Telefon danışığı hərbi məqsədlərin inkişaf perspektivləri də müzakirə olunub.

Azərbaycan ÜTT-nin İcraiyyə Şurasına üzv seçilib

Mayın 31-də Bolqarıstan Respublikasının Sofiya şəhərində Ümumdünya Turizm Təşkilatının (ÜTT) Avropa üzrə Komissiyasının 68-ci iclası öz işinə başlayıb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib

ki, sözügedən iclas çərçivəsində iyunun 1-də ÜTT-nin İcraiyyə Şurasına seçkilər keçirilib.

Azərbaycan 5 vakant yer uğrunda 11 ölkənin mübarizə apardığı, olduqca rəqəbatli şəraitdə keçirilmiş seçkilər nəticəsində İta-

liya, Çexiya, Litva və Bolqarıstanla birgə ən yüksək səs toplayaraq 2023-2025-ci illər üzrə ÜTT-nin İcraiyyə Şurasına üzv seçilib.

XİN Azərbaycanın ÜTT-nin İcraiyyə Şurasına üzv seçilməsinə dəstək verməsi bütün dövlətlərə təşəkkür edib.

Azərbaycan Prezidenti: "Türkiyənin güclü sənayesi onun müttəfiqlərini də gücləndirir"

Türkiyə son 20 il ərzində böyük və şərəfli yol keçmişdir. Hörmətli Cümhurbaşqanın liderliyi ilə Türkiyə dünya çapında söz sahibinə çevrilmiş, bizim bölgəmizdə sülhün, sabitliyin, təhlükəsizliyin qaranlıqdır. Türkiyə böyük türk dünyasının birləşməsi işində çox böyük rol oynadı. Ötən ay (mart - red.) türk dövlətlərinin Ankarada keçirilmiş zirvə toplantısında da bütün türk dövlətləri öz qardaşına öz dəstəyini, öz hörmətini və bizim ümumi həmrəyliyimizi bildirdi. Türk dünyasının böyük coğrafiyası, böyük potensialı, böyük təbii qaynaqları, böyük hərbi gücü var. Türk dünyasının birləşməsində Rəcəb Tayyib Ərdöğanın türk dünyası qarşısında tarixi xidmətləri vardır.

Bu gün Türkiyə Avrasiyanın ticarət, enerji, nəqliyyat, siyasi mərkəzidir. Gündən-günə Türkiyənin önəmi, rolu artır. Türkiyənin güclü sənayesi həm Türkiyəni gücləndirir, həm də Türkiyənin müttəfiqlərini gücləndirir.

"İlham Əliyev. İnkişaf - məqsədimizdir" çoxcildliyinin çapdan yeni çıxmış 127-ci kitabında yer alan bu fikirləri dövlətimizin başçısı aprelin 29-da İstanbulda "TEKNOFEST" Aerokosmik və Texnologiya Festivalında çıxışı zamanı söyləyib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, çoxcildliyin yeni kitabında toplanmış materiallar 2023-cü ilin mart-may aylarını əhatə edir. Bu kitab Prezident İlham Əliyevin aprel ayında Türkiyəyə işgüzar səfəri çərçivəsində "TEKNOFEST"-də iştirakına dair materiallar, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və xanımı Mehriban Əliyevanın, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğanın və xanımı Əminə Ərdöğanın "CNN Türk" televiziyaşının müxbirinin suallarına cavabları daxil edilib.

Prezident İlham Əliyev aprel ayında Tacikistanda dövlət səfərində, Qazaxıstanda, Bosniya və Herseqovınada rəsmi səfərlərdə, Bolqarıstanda işgüzar səfərdə olub. Azərbaycan Prezidentinin bu səfərlər çərçivəsində keçirdiyi görüşlər, iştirak etdiyi tədbirlər, habelə imzalanmış sənədlər haqqında informasiyalar, liderlərin mətbuata birgə bəyanatlarının mətnləri yeni kitabda verilib.

Bu nəşrdə Azərbaycan Prezidentinin ölkəmizə səfərə gəlmiş Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili ilə Qəbələdə keçirdiyi görüş haqqında informasiya, mətbuata birgə bəyanatların mətnləri də yer alıb.

May ayı ADA Universitetinin təşkilatçılığı ilə Şuşada Ümumdünya Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Böyük Avrasiya geosiyasətinin for-

maləşməsi: keçmişdən bu günə və gələcəyə" mövzusunda beynəlxalq konfransın keçirilməsi ilə əlamətdar olub. Dövlətimizin başçısı konfrans iştirakçılarının çoxsaylı suallarını cavablandırıb. Azərbaycan Prezidentinin dərindən məmnunlu və məntiqli cavabları ilə 127-ci kitabda tanış olmaq mümkündür.

Yeni nəşrdə Azərbaycan Prezidentinin Novruz bayramı münasibətilə Talış kəndindən xalqımıza təbrikinin mətni də verilib.

Dövlətimizin başçısı aprel-may aylarında bölgələrə - Neftçala, Salyan və Ağdam rayonlarına səfərlər edib. Neftçala rayonuna səfər zamanı Olimpiya İdman Kompleksinin, Neftçala-Kürkənd-2 nömrəli Mayak avtomobil yolunun yenidən qurulması sonra açılış mərasimləri keçirilib. Prezident İlham Əliyev həmçinin "Azerbajian Fish Farm" MMC-nin Yeni-kənd Nərvə Damazlıq Təsərrüfatında yaradılmış şəraitlə tanış olub, Banko qəşəbə 2 sayılı tam orta məktəbin açılış mərasimində iştirak edib. Salyan rayonunda isə Mərkəzi Xəstəxananın Doğum Evinə və Uşaq Poliklinikasında əsaslı təmirdən sonra yaradılmış şəraitlə maraqlanıb, "Azərişiq" ASC-nin Salyan Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin və "ASAN xidmət" Mərkəzinin açılışlarını edib, Azərbaycan Televiziyasına müsahibə verib. Prezidentin müsahibəsinin mətni və səfərləri haqqında geniş məlumat oxuculara 127-ci kitabda təqdim olunur.

Prezident İlham Əliyev Ağdam rayonu səfəri çərçivəsində Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi və Təlim-Tədris Kompleksinin, Ağdam Muğam Mərkəzinin, Ağdam şəhərində salınacaq 2-ci və 3-cü yaşayış məhəllələrinin, inzibati binanın təməllərini qoyub, Bərdə-Ağdam demir yolu xəttinin tikintisi ilə tanış olub. Yeni kitabla bununla bağlı informasiyalar daxil edilib.

"Azərənəş" tərəfindən buraxılan 127-ci kitabın hazırlanmasında Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) materiallarından istifadə olunub.

AZƏRTAC

Prezidentin göstərişi ilə bölgələrdə vətəndaşların qəbulu keçirilir

İyunun 2-də baş prokuror Kamran Əliyev Astara Rayon Prokurorluğunun inzibati binasında Astara, Masallı, Yardımlı, Lənkəran və Lerik rayonlarından olan vətəndaşlarla görüşüb.

Qəbulda iştirak edən 31 vətəndaşın müraciətində qaldırılan məsələlərin, o cümlədən konkret cinayət işlərinin istintaqı və törədilmiş cinayət-

lər barədə məlumatların araşdırılması zamanı yol verilmiş qanun pozuntuları, mülki xarakterli mübahisələrlə əlaqədar və sosial problemlərə aid müraciətlərin bilavasitə prokurorluqda və ya aidiyyəti icra orqanlarında operativ həlli üçün Kamran Əliyev müvafiq göstərişlər verib.

Qəbuldan sonra baş prokuror əməkdaşlarla görüşlər ke-

çirməklə onlara konkret tapşırıqlar verib, vətəndaşların müraciətlərinə obyektiv baxılmasını və qəbulu işinin düzgün təşkilinə görə tabe prokurorların fərdi məsuliyyət daşıdıqlarını diqqətə çatdırıb.

Həmçinin baş prokuror Prezidentin 2021-ci il 7 may tarixli fərmanı əsasında yaradılan və Azərbaycan prokurorluq orqanlarının fəaliyyə-

tində müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini təmin edən "Elektron prokurorluq" informasiya sisteminin fəaliyyəti ilə yerində tanış olaraq işin daha da təkmilləşdirilməsi və səmərəliliyini artırılmasına dair əməkdaşların təkliflərini dinləyib, eləcə də müzakirələr aparılmaqla müvafiq göstərişlər verib.

Dövlət büdcəsinin gəlir və xərcləri artırılır

İyunun 2-də Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq, Əmək və sosial siyasət komitələrinin birgə iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, iclası açan İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili bildirib ki, gündəliyə 4 məsələ daxil edilib. Bunlar "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi (birinci oxunuş), "Dövlət sosial müdafiə fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi (birinci oxunuş), "İşsizlikdən sığorta fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi (birinci oxunuş) və "Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında" (ikinci oxunuş) qanun layihələridir.

Tahir Mirkişili diqqətə çatdırıb ki, "Büdcə sistemi haqqında" qanunda dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri arasında tarazlığın təmin olunması, onun tərtibinin və icrasının, həmçinin gəlir və xərclərinin məbləğinin dəyişdirilməsi dövlət büdcəsinə yenidən baxılmasının mühüm şərti kimi göstərilib və burada dövlət büdcəsinə yenidən baxılma halları müəyyən edilib. O bildirib ki, büdcəyə ediləcək düzəlişlərə bağlı parlamentə daxil olan sənədlərdə 2023-cü il ərzində ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və təhlükəsizliyinin gücləndirilməsinin, "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində Böyük qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nın icrasının, dövlət borcunun idarə edilməsi üzrə yeni yanaşmanın tətbiqinin və digər zəruri tədbirlərin dövlət büdcəsi qarşısında əlavə maliyyə tələbatını formalaşdırdığı, həmin tələbatın dövlət büdcəsinin neft-qaz və qeyri-neft-qaz sektoru üzrə əlavə gəlirləri, mövcud ehtiyatları və kəsin genişləndirilməsi hesabına maliyyələşdirilməsi üçün dövlət büdcəsinə yenidən baxılması ehtiyacının yarandığı qeyd olunub. Bununla yanaşı, yenidən baxılan dövlət büdcəsinin əsas parametrləri, o cümlədən xərc və gəlirlərinin dəyişikliklərinin edilməsi ilə bağlı grafik göstəricilər də öz əksini tapıb.

Sonra maliyyə naziri Samir Şərifov 2023-cü ilin dövlət büdcəsinə təklif olunan dəyişikliklər barədə ətraflı məlumat verib. O bildirib ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən cari ilin dövlət büdcəsinə yenidən baxılması ilə bağlı əlavə maliyyə təminatının yaradılması, bununla

əlaqədar olaraq ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi, "Böyük qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nın icrası, dövlət borcunun idarə edilməsi üzrə yeni yanaşmanın tətbiqi və digər zəruri xərclərə bağlı dövlət büdcəsi bağlı qanun layihəsi cari ildə əlavə xərclərin qarşılama üçün maliyyə təminatının yaradılması, cari və orta müddətli makroiqtisadi və fiskal dayanıqlığa xələf gətirilməməsi, Dövlət Neft Fondunun aktivlərinin münbit qiymət konyunkturasi şəraitində artımının davam etdirilməsi ilə bağlı hədəflər gözənilməklə tərtib olunub.

Sənədə əsasən, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə, ölkə sərhədlərinin toxunulmazlığının təmin edilməsi və mühafizəsi, ordunun hərbi sursat və maddi-texniki təchizatının müasirləşdirilməsi istiqamətində əlavə tədbir və layihələrin icrası üçün zəruri maliyyə təminatının yaradılması xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bunlar nəzərə alınaraq ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi üçün 1105,0 milyon manat vəsait tələb olunur. Cari ilin dövlət büdcəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpa üçün 3000,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulub. "Böyük qayıdışa dair I Dövlət Proqramı" ilə qarşıya qoyulan vəzifələrin həyata keçirilməsi üçün 2260,0 milyon manat əlavə vəsaitin cəlb edilməsinə zərurət yaranıb.

Bildirilib ki, beynəlxalq münasibətlər və digər beynəlxalq fəaliyyətə bağlı xərclər, o cümlədən xarici ölkələrə maliyyə yardımının göstərilməsi, Azərbaycanın xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqlarının əməkdaşlarının təminatı və diplomatik nümayəndəliklərin fəaliyyətə başlaması, BMT-nin iqlim dəyişməsi üzrə konsepsiyasına uyğun olaraq ölkənin qəbul etdiyi öhdəliklərin yerinə yetirilməsi və bir sıra digər vəzifələrin icrası 795,9 milyon manat həcmində əlavə maliyyə təminatının yaradılmasını zəruri edir.

Yenidən baxılmış 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin əsas parametrləri ilə bağlı məlumata əsasən, dövlət büdcəsinin gəlirləri təsdiq olunmuş 30774,0 milyon manata qarşı 3005,0 milyon manat və ya 9,8 faiz artırılaraq 33779,5 milyon manat təşkil edəcək. Dövlət büdcəsinin təsdiq olunmuş 33353,3 milyon manat məbləğində xərcləri 3215,5 milyon manat və ya 9,6 faiz artırılaraq 36568,8 milyon manata çatdırılacaq. Dövlət büdcəsinin kəsinin təsdiq olunmuş 2579,3 milyon manata qarşı 210,0 milyon manat və ya 8,1 faiz artırılaraq 2789,3 milyon manat olacaq.

Nəzərə çatdırılıb ki, dövlət büdcəsinin gəlirlərinin 52,5 faizi və ya 17739,7 milyon manatı neft sektorunun vəzifələrinin həyata keçirilməsi üçün 2260,0 milyon manat əlavə vəsaitin cəlb edilməsinə zərurət yaranıb.

Bildirilib ki, beynəlxalq münasibətlər və digər beynəlxalq fəaliyyətə bağlı xərclər, o cümlədən xarici ölkələrə maliyyə yardımının göstərilməsi, Azərbaycanın xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqlarının əməkdaşlarının təminatı və diplomatik nümayəndəliklərin fəaliyyətə başlaması, BMT-nin iqlim dəyişməsi üzrə konsepsiyasına uyğun olaraq ölkənin qəbul etdiyi öhdəliklərin yerinə yetirilməsi və bir sıra digər vəzifələrin icrası 795,9 milyon manat həcmində əlavə maliyyə təminatının yaradılmasını zəruri edir.

Yenidən baxılmış 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin kəsinin 210,0 milyon manat artırılaraq 2789,3 milyon manat məbləğində xərcləri təsdiq olunmuş 30774,0 milyon manata qarşı 3005,0 milyon manat və ya 9,8 faiz artırılaraq 33779,5 milyon manat təşkil edəcək. Dövlət büdcəsinin təsdiq olunmuş 33353,3 milyon manat məbləğində xərcləri 3215,5 milyon manat və ya 9,6 faiz artırılaraq 36568,8 milyon manata çatdırılacaq. Dövlət büdcəsinin kəsinin təsdiq olunmuş 2579,3 milyon manata qarşı 210,0 milyon manat və ya 8,1 faiz artırılaraq 2789,3 milyon manat olacaq.

Məlumat verilib ki, yenidən baxılmış 2023-cü ilin icmal büdcəsinin gəlirləri 42949,1 milyon manat və ya 30 faiz çoxdur. İcmal büdcəsinin xərcləri isə 41213,9 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da təsdiq olunmuş göstəriciyə nisbətən 3244,5 milyon manat və ya 8,5 faiz çoxdur. Qeyd olunub ki, icmal büdcə 4943,6 milyon manat kəsilrə proqnozlaşdırılırsa da, 6678,9 milyon manat əlavə gəlirlər hesabına 1735,3 milyon manat profit yaranacaq.

Sonra iclasda Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev çıxış edib. O, düzəlişləndirilmiş büdcədə Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun və İşsizlikdən Sığorta Fondunun gəlir və xərclərinin istiqaməti barədə danışıb. Bildirib ki, Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun və İşsizlikdən Sığorta Fondunun gəlir və xərclərinin istiqaməti barədə danışıb. Bildirib ki, Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun və İşsizlikdən Sığorta Fondunun gəlir və xərclərinin istiqaməti barədə danışıb.

Komitə sədri qeyd edib ki, düzəlişləndirilmiş büdcədə DSMF-nin gəlirləri və xərcləri 4 milyon manat artırılaraq 6 milyard 268 milyon manata çatdırılması təklif olunur. Fondun büdcəsinin 4 milyon manat həcmində gəliri əvvəlki illərdə istifadə olunmamış vəsaitdən formalaşacaq. DSMF düzəlişləndirilmiş büdcəsinin xərc hissəsində nəzərdə tutulmuş 4 milyon manat uşağın anadan olmasına görə müavinətin məbləğini 2023-cü ilin yanvar ayından 300 manatdan 500 manata qaldırılması xərclərini qarşılamaq üçün nəzərdə tutulub. Eyni zamanda postkovid dövründə ölüm hallarının azalması səbəbindən döfn üçün müavinətin 2023-cü ilin büdcəsində təsdiq edilmiş 41 milyon manatdan 4 milyon manat azaldaraq 37 milyon manat endirilməsi təklif olunur. Fondun müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qurumun aparatının və digər struktur bölmələrinin saxlanılması xərclərinin 4 milyon manat və yaxud 3,9 faiz artırılaraq 106,7 milyon manat səviyyəsində olması nəzərdə tutulur.

Bildirilib ki, İşsizlikdən Sığorta Fondunun düzəlişləndirilmiş büdcəsində gəlir və xərclərin 5 milyon manat artırılaraq 212,7 milyon manatdan 217,7 milyon manatə çatdırılması nəzərdə tutulub. Büdcə gəlirlərinin 5 milyon manatlıq artımı İşsizlikdən Sığorta Fondunun 2022-ci ilin sonuna istifadə olunmamış vəsaiti hesabına təmin ediləcək.

Sonra əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun və İşsizlikdən Sığorta Fondunun düzəlişləndirilmiş büdcələri barədə fikirlərini açıqlayıb. O, ölkə Prezidentinin sosial sahədə islahatların həyata keçirilməsi ilə bağlı sərəncamlarının qüvvəyə mindiyini, bu islahatlar çərçivəsində icra olunan proqramların əksəriyyətinin 2023-cü ilin büdcəsində nəzərdə tutulduğu kimi müavinətin 2023-cü ilin büdcəsində təsdiq edilmiş 41 milyon manatdan 4 milyon manat azaldaraq 37 milyon manat endirilməsi təklif olunur. Fondun müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qurumun aparatının və digər struktur bölmələrinin saxlanılması xərclərinin 4 milyon manat və yaxud 3,9 faiz artırılaraq 106,7 milyon manat səviyyəsində olması nəzərdə tutulur.

Bildirilib ki, İşsizlikdən Sığorta Fondunda işə cari ilin ilk 5 ayında müşahidə olunan dinamika çərçivəsində işsizliyə görə sığorta ödənişi, haqqı ödənilən ictimai işlərin təşkili, sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan şəxslər üçün əlavə iş yerlərinin açılması, sosial müəssisələrin yaradılması və məqsədli proqramların həyata keçirilməsi tədbirlərinə əlavə vəsaitlər yönəldilib.

Nazir ilin əvvəlindən həyata keçirilən sosial islahatlar çərçivəsində minimum əməkhaqqı və minimum pensiyaların, habelə sosial müavi-

nətlər və təqaüdlərin məbləğinin artırıldığını qeyd edib. Bu istiqamətdə olan bütün artımların cari büdcə çərçivəsində ödənilməsinin planlaşdırıldığını söyləyib.

İclasda çıxış edən iqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Məmmədov makroiqtisadi göstəricilərlə bağlı bir sıra məqamlara toxunub.

Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Qanunda nəzərdə tutulan dəyişikliklərlə əlaqədar palatanın rəyini təqdim edib. Rəydə Azərbaycan üzrə əsas iqtisadi meyillər, 2023-cü ilin yenidən baxılan dövlət büdcəsinin layihəsinin "Büdcə sistemi haqqında" qanunun tələblərinə və büdcə qaydasına uyğunluğu, fiskal risklər, 2023-cü ilin yanvar-aprel aylarında dövlət büdcəsi gəlirləri və xərclərinin icra vəziyyəti, yenidən baxılan dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri, 2023-cü ilin yanvar-aprel aylarında kəsinin icra vəziyyəti, yenidən baxılan dövlət büdcəsinin kəsinin barədə məlumatlar öz əksini tapıb. Palata sədri həmçinin "Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" və "İşsizlikdən Sığorta Fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" qanunlara edilən dəyişikliklərlə bağlı müsbət rəy verildiyini bildirib.

Sonra komitə sədri Tahir Mirkişili "Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında" qanun layihəsinin ikinci oxunuşunda diqqətə çatdıraraq, ödənilən dövlət büdcəsinin gəlirlərinin və xərclərinin yüksək səviyyədə icra olunduğunu söyləyib.

Təqdim edilən məsələlər ətrafında aparılan müzakirələrdə çıxış edən komitə sədrinin müavini Əli Məsimli, Mələhət İbrahimzadə, Jalə Əliyeva, deputatlar Ziyad Səmədzadə, Səttar Məhbəliyev, Vahid Əhmədov, Vüqar Bayramov, Rauf Əliyev, Elnur Allahverdiyev, Aydın Hüseynov 2023-cü ilin dövlət büdcəsinə təklif olunan dəyişikliklərlə bağlı öz fikirlərini təqdim olunan qanun layihələrini ümumilikdə müsbət dəyərləndiriblər.

Maliyyə naziri Samir Şərifov, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev, Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov, iqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Məmmədov, Dövlət Gömrük Komitəsinin sədrinin birinci müavini İsmayıl Hüseynov deputatların qaldırdığı bir sıra məsələlərə aydınlıq gətiriblər.

Müzakirələrin sonunda gündəlikdəki qanun layihələrinin hamısı baxılmaq üçün Milli Məclisin iclasına tövsiyə olunub.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

"Hüquqlarım məni qoruyur: parlament müzakirəsi uşaqların gözü ilə" mövzusunda dinləmə keçirilib

İyunun 2-də Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsi və Səhiyyə komitəsinin uşaq hüquqları ilə bağlı birgə dinləməsi keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, "Hüquqlarım məni qoruyur: parlament müzakirəsi uşaqların gözü ilə" mövzusunda həsr olunmuş konfrans açan Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova 1 İyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiə Günü münasibətilə dinləmədə iştirak edən uşaqların təmsalında bütün uşaqları təbrik edib, tədbirin keçirilməsi üçün yaratdığı şəraitə görə Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovaya təşəkkür edib.

Komitə sədri əsasən Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş dövlət uşaq siyasətinin bu gün cənab Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın xüsusi qayğısı

və diqqəti nəticəsində daha da inkişaf etdirilməsindən söz açıb. O, ölkəmizdə uşaq hüquqlarının müdafiəsinin dövlət siyasətinin prioritetlərindən olduğunu qeyd edib, bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlərdən, qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsindən danışıb. Vurğulayıb ki, yeni realiaqlar və çağırışlar fonunda uşaq hüquqlarının müdafiəsi sahəsi ildən-ildə təkmilləşir, hökumət daim uşaq və gənclər üçün yaradılan imkanları genişləndirir.

Hicran Hüseynova tövsiyə edib ki, gənc nəsildə yaradılan imkanlardan maksimum istifadə edərək müasir dövrün tələblərinə uyğun bilik və bacarıqlarını artırmaqla hazırda regionun lider dövləti olan Azərbaycanın gələcəkdə daha da

güclü olmasına çalışmalıdır.

Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov Azərbaycanın Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulduğu qeyd edib. O, Ulu Öndərin uşaqları sonsuz məhəbbətlə sevdini, onların sağlam, vətən və xalq üçün layiqli övlad kimi yetişmələri üçün böyük diqqət və qayğı göstərdiyini vurğulayıb. Ulu Öndərin əsası

ni qoyduğu bu siyasətin və əməlinin ölkə rəhbərliyi tərəfindən layiqincə davam etdirildiyini deyəndən sonra uşaqların layiqli, firavan yaşayış səviyyəsinin, təlim-tərbiyyəsinin, təhsilinin, sosial müdafiəsinin, sağlamlığının və intellektual inkişafının yüksək səviyyədə təşkil edilməsi üçün hər cür şəraitin yaradıldığını vurğulayıb, uşaq hüquqlarının qorunması istiqamətində həyata

keçirilən çoxşaxəli təşəbbüslərin uğurla reallaşdırılmasında Heydər Əliyev Fondunun böyük işlər gördüyünü qeyd edib.

Əhliman Əmiraslanov uşaqların sağlamlıqlarının qorunmasını daim diqqət mərkəzində saxlayan Azərbaycan dövlətinin son illər bu sahədə mühüm nailiyyətlər əldə etdiyini diqqətə çatdırıb, uşaqların sağlamlığının icbari tibbi si-

ğorta ilə təminatla alınmasından, onların fiziki sağlam böyümələri üçün yaradılan maddi-texniki bazadan bəhs edib.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Aynur Sofiyeva və dövlət uşaq siyasəti, bu istiqamətdə həyata keçirilən dövlət proqramları, regionlarda uşaqların inkişafı və hüquqlarının qorunması istiqamətində görülən işlər barədə məlumat verib.

Dinləmədə çıxış edən Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsi sədrinin müavini Jalə Əliyeva, deputatlar Sədaqət Vəliyeva, Nigar Arpadarai, Könül Nurullayeva, Kamilə Əliyeva, Sevil Mikayılova, Ramin Məmmədov ölkəmizdə uşaq hüquqlarının etibarlı təminat mexanizmlərinin, uşaqların inkişafı üçün hərtərəfli şəraitin yaradılmasından söz açıb. Deputatlar XXI əsrin gənclik qarşısında qoyduğu vəzifələrdən, bütün uşaqlar üçün müasir texnologiyalardan təhlükəsiz istifadə və digər mövzularda fikirlərini bildiriblər.

Tədbirdə IV və V Respublika Uşaq forumlarının iştirakçıları - Aytac Adıgözəlova, Məryəm Hacıyeva, Mətləb Orucov, Sona Mirzəyeva, Fatimə Hüseynova, Ramiq Cəbiyev, Nərgiz Adıgözəlova çıxış ediblər, fəaliyyətləri, əldə etdikləri nailiyyətlər barədə mə-

lumat veriblər. Onlar göstərilən yüksək diqqət və qayğıya, keçirilən dinləməyə görə minnətdarlıqlarını bildiriblər, bundan sonra da yüksək səylə çalışacaqlarını diqqətə çatdırıblar.

Dinləmədən sonra tədbirdə iştirak edən uşaqlar parlamentin inzibati binasının foyesində xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin abidəsi önünə gələrək Ulu Öndərin xatirəsini ehtiramla yad ediblər, Ulu Öndərin 100 illiyinə həsr olunmuş fotostend və Vətən müharibəsindən bəhs edən "Zəfər guşəsi" ilə də tanış olublar, Milli Məclisin plenar iclası zalına baxış keçiriblər.

Dinləmədə deputat Pərvin Kərimzadə, respublikanın ictimai fəal və müxtəlif müsabiqələrdə fərqlənən uşaq və yeniyetmələri, digər şəxslər iştirak ediblər.

"Azərbaycan"

Zəfərdən yaranan möhtəşəm reallıqlar

Bir çox əlamətdar günləri müxtəlif tədbirlərlə tarixləşdirən, bu günlərin sevincini, fərhəni daha da yüksəldən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev belə bir xoş xəbəri davam etdirir. Dövlət rəhbərimiz 28 May Müstəqillik Gününi bu dəfə Laçın şəhərində - uzun fasilədən sonra doğma Laçına qayıdan bir qrup sakinlə keçirdi.

Beləliklə, 28 may həmin sakinlər üçün də, onların təmsilində ümumən xalqımız üçün də ikiqat bayram oldu. Azərbaycan Prezidentinin Laçında etdiyi çıxış, vurğuladığı məqamlar 105 il əvvəl müsəlman Şərqi Azərbaycanın ilk demokratik respublikasını qurub yaranan, sonralar tarixin çox ağır sınaqlarından keçərək ötən əsrin sonlarına doğru yenidən istiqalına qovuşub bütün çətinliklərə, maneələrə rəğmən milli hədəflərinə doğru irəliləyən müstəqil dövlətimizin bu gün hansı mövqelərə gəlib çatdığını bir daha göstərdi.

Dövlət rəhbərimizin həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasət sayəsində tarixin on qüdrətli günlərini yaşayan Azərbaycan dünyaya miqyasında mövqelərini kifayət qədər möhkəmləndirib və istənilən nöqtədə ölməyə qadirdir. Vətən müharibəsindəki qələbəmizdən sonra işğaldan azad edilmiş yurdlarımızda başlanmış bərpa-quruculuq tədbirləri, dövlətimizin kənarından heç bir maddi dəstək almadan, yalnız öz imkanları hesabına böyük bir ərazidə qurduğu müasir infrastruktur, vətəndaşlarımızın özəli yurdlarımızda qayıdışı üçün yaradılan şərait bunun təzahürüdür.

Laçında yeni həyat

Laçın rayonunda da geniş bərpa-quruculuq layihələri həyata keçirilir. Cəmi 7-8 ay ərzində şəhərin böyük hissəsi tamamilə yenidən qurulub. İlk 20 ailə artıq Laçında yerləşib. İyunun sonuna qədər əlavə ailələrin də qayıdışı nəzərdə tutulur. Prezident İlham Əliyev bəyan edib ki, birinci mərhələdə Laçında 4 minə yaxın insan məskunlaşacaq.

Yeni hazırlanmış baş plan əsasında qurulan Laçında 7-8 ay ərzində 700 bina inşa edilib, onlardan 620-si fərdi yaşayış binası, 9-u çoxmənzillidir. Həmin binalarda da 144 mənzil var. Beləliklə, artıq 764 ailənin Laçın şəhərində yaşaması üçün lazımı şərait yaradılıb.

Bu ilin sentyabrınadək Zabux kəndi də tamamilə inşa edilmiş sakinlərinin sərəncamına verəcək. Səhiyyə xidmətlərinin sakinlər üçün əlçatanlığı məqsədilə Laçında artıq tibb məntəqəsi hazırdır. Yurd yerlərinə qayıtmış şəhidlərin yeni dərslərini müasir məktəblərdə qəbul edəcəklər. Rayon sakinlərinin məşğulluğu da diqqətdən kənar qalmayıb. Laçında onlarla müəssisənin yaradılması nəzərdə tutulur, bu istiqamətdə real addımlar atılır. Burada Aqro və Sənaye Parkı yaradılmaqdadır. Həmin müəssisələrdə 1100-dən

çox iş yeri olacaq. Bütün bunlar azad yurdlarımızı qayıdış layihələri üçün nə qədər diqqətlə düşünüldüyünü, təcridən, amma planlı şəkildə, hər bir sahəyə xüsusi diqqət yetirilən şəkildə həyata keçirildiyini, bütün işlərin paralel şəkildə, uğurla reallaşdırıldığını göstərir.

Bərpadan sonra Laçının müasir simasını əks etdirən görüntülər şəhərin nə qədər böyük zövqə, sevgi ilə qurulduğundan xəbər verir. Burada həm insanların rahat yaşaması, həm də Laçının müasir simasını Azərbaycanın nailiyyətləri ilə uyğunluğu üçün böyük zəhmət, sevgi, əzmkarlıq ortaya qoyulur.

Bu torpaqlar xəyanətə qurban getmişdi

Ermənilərin işğal altında saxladığı təxminən 30 il ərzində Laçın əğrı-acılarımızın, yurd həsrətindən qəlbimizdə qəvrə edən yurdlarımızın nisgini rəmzi idi. Bu gün yeni tikilən gözoxşayan evləri, müasir infrastrukturunu, inkişaf mənzərələri ilə Laçın Azərbaycanın nailiyyətlərini, gücünü, ordumuzun müdafiəsinin ciddi şəkildə təşkil olunmadığını ermənilərə, demək olar ki, təhvil verilməsi o dövrdə ölkəmizin siyasət meydanında "at oynadan" təsadüfi kəslərin cılız hakimiyyət maraqlarından irəli gəlirdi. Onlar hakimiyyəti ələ keçirmək üçün qəhrəman övdlərlərimizin min bir fədakarlığı hesabına qoruduqları, uğrunda canlarından-qanlarından keçdikləri bütöv rayonlarımızı, Ermənistan və keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti arasında coğrafi əlaqə yarada bilmişdilər.

Şuşa kimi Laçın da, əslində, xəyanətin qurbanı olmuşdu. Belə strateji mövqedə yerləşən rayonun müdafiəsinin ciddi şəkildə təşkil olunmadığını ermənilərə, demək olar ki, təhvil verilməsi o dövrdə ölkəmizin siyasət meydanında "at oynadan" təsadüfi kəslərin cılız hakimiyyət maraqlarından irəli gəlirdi. Onlar hakimiyyəti ələ keçirmək üçün qəhrəman övdlərlərimizin min bir fədakarlığı hesabına qoruduqları, uğrunda canlarından-qanlarından keçdikləri bütöv rayonlarımızı, Ermənistan və keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti arasında coğrafi əlaqə yarada bilmişdilər.

Şuşa kimi Laçın da, əslində, xəyanətin qurbanı olmuşdu. Belə strateji mövqedə yerləşən rayonun müdafiəsinin ciddi şəkildə təşkil olunmadığını ermənilərə, demək olar ki, təhvil verilməsi o dövrdə ölkəmizin siyasət meydanında "at oynadan" təsadüfi kəslərin cılız hakimiyyət maraqlarından irəli gəlirdi. Onlar hakimiyyəti ələ keçirmək üçün qəhrəman övdlərlərimizin min bir fədakarlığı hesabına qoruduqları, uğrunda canlarından-qanlarından keçdikləri bütöv rayonlarımızı, Ermənistan və keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti arasında coğrafi əlaqə yarada bilmişdilər.

Şuşa kimi Laçın da, əslində, xəyanətin qurbanı olmuşdu. Belə strateji mövqedə yerləşən rayonun müdafiəsinin ciddi şəkildə təşkil olunmadığını ermənilərə, demək olar ki, təhvil verilməsi o dövrdə ölkəmizin siyasət meydanında "at oynadan" təsadüfi kəslərin cılız hakimiyyət maraqlarından irəli gəlirdi. Onlar hakimiyyəti ələ keçirmək üçün qəhrəman övdlərlərimizin min bir fədakarlığı hesabına qoruduqları, uğrunda canlarından-qanlarından keçdikləri bütöv rayonlarımızı, Ermənistan və keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti arasında coğrafi əlaqə yarada bilmişdilər.

hakimiyyət məqsədlərinə çatıb qısa müddətdə vəzifə kürsülərinə yüksələn və AXC-Müsavat adı altında tariximizin utanc səhifəsinə müəlliflik edən, ölkəni osl fəlakətə sürükləyən naşis siyasətçilərin üçün müqəddəs heç nə yox idi. Onlar eyni xəyanət əməllərini vəzifə naminə, qrup mənafelərinə görə didişmələrini birillik hakimiyyət dövründə də davam etdirməkdə idilər. Nəticədə 1993-cü ilin aprelinde Kəlbəcər işğal altına düşdü. Hakimiyyətə can atıb xalqa, dövlətə ardıcıl xəyanətlər edən həmin qüvvələr növbəti dəfə Azərbaycanı Kəlbəcər acısı yaşatdı.

Bitən həsrət

Yaranmış çıxılmaz durumun yoluna qoyulması, ardıcıl xəyanətlərdən, sapı özümüzdən olan baltaların vurduqları zərbələrdən, ucarumun bir addımına sürüklənməsindən sarsılmış Azərbaycanın yenidən qədrini düzəldib əyazına qalxması üçün ağır sınaqlara dözmək lazım gəlirdi.

Yalnız Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqının təkidli tələbi ilə hakimiyyət rəhbərliyinə qayıdışından sonra vəziyyəti düzəltmək mümkün oldu. Müstəqil Azərbaycan dövləti Ulu Öndərin qətiyyəti sayəsində problemlərini yoluna qoydu. Vətəndaş müharibəsi təhlükəsi aradan qaldı, qanunsuz hərbi birləşmələr aradan götürüldü, Azərbaycan məhv olmaqdan qurtulub demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu, vətəndaş cəmiyyətinin formalaşdırılması yolu ilə sürətlə irəliləməyə başladı. Sabitlik və inkişaf məkanına çevrilib dünyanın nümunəvi ölkələrinin biri kimi özünü təsdiqlədi.

Müstəqil dövlətimizin sosial-iqtisadi nailiyyətləri uzun illər ərzində aparılan sülh danışıqlarına paralel ordu quruculuğuna da uğurla həyata keçirməyə imkan yaratdı. Dövlətimizin qurduğu güclü ordu özünün döyüş qabiliyyəti haqqında müxtəlif misillər uydurmuş düşməni cəmi 44 gün ərzində darmadağın etdi, erməni işğalçıları diz çökdürdü, torpaqlarımızdan qovdu.

Bu müddətdə Azərbaycanda vətənpərvər, sağlam, milli ruhda torbiyə almış gənc nəsil yetişdi. Bu gənclərin çoxu işğal dövründən sonra doğulmuşdu. Onlar Qarabağ, Şərqi Zəngəzurü görməmişdilər. Amma bu gənclər Azərbaycanın hər qarış torpağı uğrunda göz qırpmadan ölməyə getməyə hazır idilər. Biz Vətən müharibəsində bu vətənpərvər, igid gənclərimizin gücü ilə qalib gəldik. Həmin gənclimiz ard-arda düşməni təslim etdirdilər. O torpaqların hər qarışına gözə canını fəda etmiş şəhidlərimizin ruhundan utanıb-çökinmədən siyasət alverlə məşğul olurdular. Şuşanın, Laçının bir-birinin ardınca ermənilərə təhvil verilməsi bu məkrli niyyətin nəticəsi idi. Sonralar öz

mühüm işlər gördü. Ölkəmiz beynəlxalq mövqelərini möhkəmləndirdi, global məkanda Azərbaycanın dostlarının sayı artı. Siyasi gücünü, sosial-iqtisadi nailiyyətlərini yüksəldikə ölkəmiz regionun lider dövlətinə, bir çox məsələlərdə əsas söz sahibinə çevrildi. Bu gün də Azərbaycan bölgənin əsas dövlətlərindən. Xüsusilə regional təhlükəsizlik və inkişaf məsələlərində ölkəmizin rəhbərliyi olmadan heç bir təşəbbüs həyata keçirilə bilməz. Bu gün dünya miqyasında bir çox məsələlərdə Azərbaycanın mövqeyi önəmli sayılır.

mühüm işlər gördü. Ölkəmiz beynəlxalq mövqelərini möhkəmləndirdi, global məkanda Azərbaycanın dostlarının sayı artı. Siyasi gücünü, sosial-iqtisadi nailiyyətlərini yüksəldikə ölkəmiz regionun lider dövlətinə, bir çox məsələlərdə əsas söz sahibinə çevrildi. Bu gün də Azərbaycan bölgənin əsas dövlətlərindən. Xüsusilə regional təhlükəsizlik və inkişaf məsələlərində ölkəmizin rəhbərliyi olmadan heç bir təşəbbüs həyata keçirilə bilməz. Bu gün dünya miqyasında bir çox məsələlərdə Azərbaycanın mövqeyi önəmli sayılır.

Torpaqdan pay olmaz

Müstəqilliyin ilk illərində ermənilərin dünya miqyasında yaratdıqları informasiya blokadasında qarəzid durumda qalan, səsinə heç kime yetirə bilməyən, işğala məruz qalsa da, işğalçı ilə bərabər tutulan, haqlı ikinə haqsız durumda qəbul olunan Azərbaycan informasiya müharibəsində də Ermənistan üzərində böyük üstünlüklər qazanıb. 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığımız tarixi zəfərin bütün dünyada qəbul olunması bunun göstəricisi idi.

Ermənistanın işğal altında saxladığı torpaqlardan sülh yolu ilə çıxmaq istəyində olmadığı dünya ictimaiyyətinə, guya bu məsələni həllə missiyasını özünə götürmüş beynəlxalq təşkilatlara belə bəyan etdi: "İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı biz güclü iradə göstərmişik və oğər o vaxt heç kim bizə qarşı kənarından müdaxiləyə cürət etməmiş, bu gün bütün bu torpaqlara yenə də sahib olandan sonra kim gəli ermənilərin yerinə bizimlə vuruşacaq?! ...Biz öz doğma torpağımızdayıq və bu gün ermənilərin yaşadığı Qarabağ bölgəsi bizim əzəli, hiçqucu torpağımızdır".

Son vaxtlar beynəlxalq təşkilatların danışıqlarının olma da faktiki olaraq Azərbaycan mövqeyi ilə tamamilə razılaşmasını təsdiqləyir. Daha nə müstəqillikdən, nə loxarıyyətə, nə də başqa iddialardan danışın yoxdur. Bu, əslində, haqlı mövqə ilə razılaşmaq deməkdir. Çünki Azərbaycanın mövqeyi haqq mövqeyidir və hamı bilir ki, ölkəmiz ədalətli mövqeyindən geri çəkilən deyil.

Hazırda Azərbaycanın Ermənistanla sərhədlərinin delimitasiyası şərtləri ortadadır və bu şərtlər ədalətli, hər kəsin faydasına olan şərtlərdir. Azərbaycanın mövqeyinə görə, sülh müqaviləsi beynəlxalq şərtlər əsasında olmalı, Naxçıvanı yolumuz açılmalı, Qarabağda hələ də kök salmış Ermənistan ordusunun nümayəndələri ərazilərimizdən çıxarılmalıdır. Ermənistan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdıqdan sonra faktiki olaraq sülh müqaviləsi üçün hər hansı bir cəddi maneə qalmayıb. Yaxın gələcəkdə sülh müqaviləsi imzalanıla bilər. Əlbəttə, əgər Ermənistan yenə də saxtakarlıq edib öz mövqeyini dəyişməz.

*İradə ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*

"...Torpaqdan pay ola bilməz. Danışıqlar zamanı müxtəlif mərhələlər olub, müxtəlif məqamlar olub. Təzyiqlər də olub, hədələr də olub və bəziləri bizi işğalla barışmaq üçün böyük səylər göstərdilər. Ancaq bizim əylməz mövqeyimiz, iradəmiz bütün bu səyləri alt-üst etmişdir", - deyər Azərbaycan Prezidenti bəyan etdi.

Azərbaycan tarixi qələbələrini 2020-ci ilin noyabrında qazanılmış zəfərimizdən sonra da davam etdirir. Prezident İlham Əliyevin də vurğuladığı kimi, İkinci Qarabağ müharibəsindən keçən dövr gələcək üçün çox önəmli idi. Bu gün bizim yaşadığımız reallıq məhz İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra keçən dövr ərzində əldə edilmiş nəticələr əsasında formalaşdı. Xatırladaq ki, Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan rəhbərləri arasında imzalanmış 10 noyabr 2020-ci il tarixli razılaşmaya görə, ermənilərin yaşadığı Qarabağ bölgəsi ilə Ermənistan arasında bir yol bağlantısı olmalı idi və Rusiya sülhməramlı qüvvələri bu yola nəzarət etməli idilər. "Beləliklə, Laçın şəhəri hələ də faktiki olaraq işğal altında idi və məhz noyabrın 10-na qədər gedən danışıqlar nəticəsində məntəkiyə nail oldum ki, yeni yol çəkiləcək və yeni yol çəkiləndən sonra Laçın şəhəri bizə qaytarılacaq. Yolun razılaşdırılması üçün üç il vaxt müəyyən edilmişdi, sadəcə olaraq, yolun marşrutunun razılaşdırılması üçün. Biz nöinki bunu razılaşdırdıq, eyni zamanda, ilayım ərzində bu yolu inşa etdik və avqustun əvvəlində artıq Laçında yaşamış ermənilərə və Rusiya sülhməramlı qüvvələrinə bildiriş göndərdik ki, biz artıq gəlik, xahiş edirik, buradan çıxın", - deyən dövlət rəhbərimiz xatırladı ki, ondan sonra Azərbaycanın Laçın şəhərinə, Zabux və Sux kəndlərinə boşaltmaq üçün ötən ilin 25 avqustuna qədər vaxt verilməsi xahiş edilib. "Beləliklə, avqustun 25-də sonuncu erməni işğalçı, yaxud ki, qanunsuz yaşayan Laçını tərk etdi və avqustun 26-da biz Laçına qayıtdıq".

Hələ 2021-ci ilin yanvarında Zəfər yolu ilə Şuşaya səfər edən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Natovanın, Üzeyir bəyin, Bülbülün büstlərini də özü ilə bərabər qədim şəhərimizə qaytararaq rəmzi olaraq Şuşanın əbədi olaraq doğma sakinlərinə qovuşdurulacağını müjəzəsi vermişdi.

Artıq bu ilin sonundan xalqımız həmin qürurlu anların şahidinə çevriləcək, tezliklə zəfər qalanzımda şuşalıların xoş sədəsi yüksələcək.

Ərazi bütövlüyümüz tam təmin olunub

Bu ilin apreldə Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin Laçın istiqamətində sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması və ərazi bütövlüyümüzün tam bərpası Azərbaycanın daha bir strateji nailiyyəti oldu. Hazırda bu məntəqədən hərəkət Azərbaycanın tam nəzarəti altında həyata keçirilir.

Bütün bunları ermənilərin əsrlər boyu tapındıqları "Miatsum" kitabının bağlanması, separatizmin sona çatması, müstəqillik xülyasının da statusun dalınca gedib məhvə məhkum olması deməkdir. Azərbaycan Prezidenti bir daha bəyan etdi: "İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı biz güclü iradə göstərmişik və oğər o vaxt heç kim bizə qarşı kənarından müdaxiləyə cürət etməmiş, bu gün bütün bu torpaqlara yenə də sahib olandan sonra kim gəli ermənilərin yerinə bizimlə vuruşacaq?! ...Biz öz doğma torpağımızdayıq və bu gün ermənilərin yaşadığı Qarabağ bölgəsi bizim əzəli, hiçqucu torpağımızdır".

Son vaxtlar beynəlxalq təşkilatların danışıqlarının olma da faktiki olaraq Azərbaycan mövqeyi ilə tamamilə razılaşmasını təsdiqləyir. Daha nə müstəqillikdən, nə loxarıyyətə, nə də başqa iddialardan danışın yoxdur. Bu, əslində, haqlı mövqə ilə razılaşmaq deməkdir. Çünki Azərbaycanın mövqeyi haqq mövqeyidir və hamı bilir ki, ölkəmiz ədalətli mövqeyindən geri çəkilən deyil.

Hazırda Azərbaycanın Ermənistanla sərhədlərinin delimitasiyası şərtləri ortadadır və bu şərtlər ədalətli, hər kəsin faydasına olan şərtlərdir. Azərbaycanın mövqeyinə görə, sülh müqaviləsi beynəlxalq şərtlər əsasında olmalı, Naxçıvanı yolumuz açılmalı, Qarabağda hələ də kök salmış Ermənistan ordusunun nümayəndələri ərazilərimizdən çıxarılmalıdır. Ermənistan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdıqdan sonra faktiki olaraq sülh müqaviləsi üçün hər hansı bir cəddi maneə qalmayıb. Yaxın gələcəkdə sülh müqaviləsi imzalanıla bilər. Əlbəttə, əgər Ermənistan yenə də saxtakarlıq edib öz mövqeyini dəyişməz.

*İradə ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*

Şuşa doğma sakinlərini qarşılamağa hazırlaşır

Bu ilin sonundan etibarən mədəniyyət paytaxtımızda 1500 nəfərin köçürülməsi planlaşdırılıb

Vətən müharibəsi sayəsində misilsiz qəhrəmanlıqla azadlığınə qovuşdurulan 271 illik əzəmətli tarixə malik qədim şəhərimiz Şuşa sürətlə dirçəldilir, tarixi şən-şöhrəti özünə qaytarılır. Eləcə də şuşalıların doğma yurda dönüşü üçün mükəmməl hazırlıq görülür.

Hələ 2021-ci ilin yanvarında Zəfər yolu ilə Şuşaya səfər edən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Natovanın, Üzeyir bəyin, Bülbülün büstlərini də özü ilə bərabər qədim şəhərimizə qaytararaq rəmzi olaraq Şuşanın əbədi olaraq doğma sakinlərinə qovuşdurulacağını müjəzəsi vermişdi.

Artıq bu ilin sonundan xalqımız həmin qürurlu anların şahidinə çevriləcək, tezliklə zəfər qalanzımda şuşalıların xoş sədəsi yüksələcək.

Tarixlə müasirliyin çuğlaşdığı unikal məkan

2021-ci il mayın 7-də dövlət başçısı İlham Əliyev Şuşanı Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan etdi. Prezidentin imzaladığı sərəncamla Şuşa şəhərinin tarixi görkəminin bərpası, əvvəlki şöhrətini özünə qaytarılması və əzəməti dolğun mədəni həyatına qovuşması, eləcə də Azərbaycanın çoxəsrlək zəngin mədəniyyətinin, memarlıq və sənətəmələmə sənətinin parlaq incisi kimi beynəlxalq ələmdə təbliği başlıca məqsədlər kimi müəyyən olundu.

Tarixi qərardan dərhal sonra, ötən il mayın 12-si və 13-də Şuşada yenidən keçirilən "Xarıbülbül" Musiqi Festivalı mədəniyyət paytaxtımızın şən-şöhrətini özünə qaytarılğımmın ilk cərəsi oldu və bununla da qala şəhərimizdə mədəni həyat öz axarına düşdü. Eyni zamanda Pənəholi xanın yüz illər əvvəl təməlini qoyduğu bu qədim şəhər beynəlxalq tədbirlərə, konfranslara mütəmadi əvəhəlibliyi edən möhtəşəm ünvanına çevrildi.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərimiz əsasında on genişmiqyaslı bərpa işləri də məhz Şuşada aparılır və tarixi şəhərimiz özəli sakinlərinin əbədi qayıdışına sürətlə hazırlıq işləri həyata keçirilir.

Qarabağın mirvarisinin baş planı hazırlanarkən onun tarixi əzəmətinin qorunması əsas götürülüb. Mədəniyyət paytaxtımızda həyata keçirilən bütün layihələr tarixlə müasirliyin vəhdəti üzərində qurulur.

Şuşa şəhərinə qazın çəkilişi ilə bağlı qərar verilib

"Böyük qayıdış" Dövlət Programı çərçivəsində keçmiş sakinlərin Şuşaya qayıtması və onların layiqli həyat şəraitinin yaradılması təmin etmək üçün artıq ötən ilin avqust-sentyabr aylarından başlayaraq 23 bina, 450 mənzildən ibarət yaşayış kompleksinin tikintisinə start verilib.

Bununla bağlı Prezidentin Şuşa şəhərində xüsusi nümayəndəliyinin baş məsləhətçisi Kenan Quliyev bildiriş ki, 23 bina layihəsinə uyğun olaraq 2023-cü ilin sonundan etibarən 450 mənzilə təxminən 1 500 nəfərin köçürülməsi nəzərdə tutulur.

Əlavə olaraq, ümumtəhsil məktəbinin və Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının inşası davam etdirilir. Keçmiş poçt binasının əsaslı təmirinə başlanılıb. Özümdə ASAN, DOST, KOB-u birləşdirəcək. Bu layihənin də yekunlaşdırılması 2023-cü ilin sonlarına planlaşdırılır.

Həmçinin Azərbaycan energetika nazirinin müavini Elnur Soltanov məlumat verib ki, Şuşa şəhərinə qazın çəkilişi uzun müddət idi müzakirə olunurdu.

Yekunda qərar verilib ki, Şuşa şəhərinə qazın çəkilişi təmin ediləcək və 5 ana magistrallıq qaz kəmərinin biri Şuşa istiqamətində yönəldiləcək.

Uğurlu təməllər, mühüm əhədlər

Hazırda Heydər Əliyev Fondu tərəfindən mədəniyyət paytaxtımızda tarixi, mədəni, dini abidələr bərpa olunur, əvvəlki görkəminə qaytarılır.

Qarabağın incisi Şuşada həyata keçirilən kompleks xarakterli bütün işlər bir-birə Prezident İlham Əliyevin nəzarəti altında gerçəkləşdirilir. Qurucu lider İlham Əliyev işğaldan azad edilən bütün ərazilərə, o cümlədən Şuşaya mütəmadi səfərlər edərək görülən işlərin gedişatı ilə yerindəcə tanış olur.

Elə cari ilin may ayının ilk ongünlüyü ərzində yolunu Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdan salan İlham Əliyev zəfər qalanzımda aparılan quruculuq-bərpa işləri ilə yaxından tanış oldu, sosial-iqtisadi obyektlərin yeni açılışlarını etdi, bünövrələr qoydu.

Mayın 8-də Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa magistrallıq avtomobil yolunun 66-81-ci kilometrliyində görülən işlərlə tanış oldular. Daşaltı kəndində Zərissiz nasos stansiyasının açılışında iştirak etdilər.

Mayın 9-da ölkə rəhbəri və birinci xanım "Azərişiq" ASC-nin Şuşa Elektrik Şöbələlərinin İnnovativ Texnologiyalar Mərkəzinin və Atatürk küçəsinin, Molla Pənəh Yaqif və Pənəholi xan küçələrinin kəsişməsində lövhələrin, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən aparılan bərpa işlərinin sonra Mehmandarovların malikanə kompleksinin açılışını etdilər. Dövlət başçısı Qarabağ küçəsində qeyri-yaşayış binasının təməlini qoydu. Qarabağ və Sadıqcan küçələrində, Xüsusi nümayəndəliyinin inzibati binasının qarşısında meydana həyata keçiriləcək işlər barədə Prezidentə məlumat verildi.

Prezident Cıdır düzündə Mir Möhsün Nəvvab Qarabağının Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpaolunan məzarını ziyarət etdi.

Həyat axarına düşür

Mayın 10-da Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin 100-cü ildönümünə münasibətilə Şuşadan xalqa müraciətindən sonra da dövlət başçısı İlham Əliyev ailə üzvləri ilə birlikdə bir sıra açılış və təmələqayma mərasimlərində iştirak etdi.

Həmin gün Heydər Əliyev və 8 Noyabr küçələrinin kəsişməsində, Xursidbanu Natovan və Zəfər, Qarabağ və Xan Şuşinski küçələrinin kəsişməsindəki lövhələrin, Dəmir yumruq küçəsinin lövhəsinin, Şuşa Hotel-Konqres Mərkəzi Kompleksinin, Yaradıcılıq Mərkəzinin, Yuxarı Gövhər ağa, Saatlı məscidlərinin və Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialının açılışları oldu.

Şuşada 17 binadan ibarət 2-ci yaşayış kompleksinin təməlini qoyan ölkə Prezidenti 23 binadan ibarət yaşayış kompleksində aparılan tikinti, Şuşa şəhərində dövlət xidmətləri mərkəzinin yenidənqurma və təmir işləri ilə tanış oldu.

Mədəniyyət paytaxtımızda həyata keçirilən istər bərpa-quruculuq, istərsə də mədəniyyət sahəsində görülən hətərəffli işlərlə bağlı gətirdiyimiz nümunələrdən də görüldüyü kimi, zəfər qalanzımda sürətlə dirçəlir, tarixi əzəmətinə qovuşur. Bu ondan xəbər verir ki, tezliklə şuşalıların da yurd həsrəti bitəcək.

*Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*

İlham Əliyevin sülh gündəliyi sabitliyin qarantıdır

Məkandan asılı olmayaraq bütün danışıqlar rəsmi Bakının diktəsi ilə aparılır

Əvvəli 1-ci səh.

İyunun 1-də Kişineuda Prezident İlham Əliyev, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan, Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel arasında keçirilən üçtərəfli, eləcə də Almaniyaya Kansleri Olaf Şoltz və Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun da qatıldığı beş-tərəfli qeyri-rəsmi görüşü də sülh prosesinin tərkib hissəsi kimi dəyərləndirmək olar. Düzüdü, görüşlərdə heç bir qərar qəbul olunmasa da, tərəflər bunu iyunun 21-də Brüsseldə keçiriləcək növbəti toplantıya yaxşı hazırlıq kimi qiymətləndiriblər.

Görüşdən sonra Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel deyib ki, tərəflər Brüsseldə keçirilən sonuncu görüşdə müzakirə edilən məsələləri bir daha nəzərdən keçiriblər. Bunlar əlaqələndirmə, təhlükəsizlik, sərhədlərin delimitasiyası, sülh sazişi ilə bağlı məsələlərdir. Şarl Mişel bütün bunları tərəflərin gərgin vəziyyətlərinin sübutu kimi dəyərləndirib: "Bu görüş iyunun 21-də Brüsseldə keçiriləcək növbəti toplantıya çox yaxşı hazırlıq oldu. Bu o deməkdir ki, biz çox gərgin çalışırıq. Biz münasibətlərin normalaşdırılması istiqamətində bütün müsbət səyləri dəstəkləmək niyyətindəyik".

Al Şurasının prezidenti növbəti görüşə, yəni oktyabrın 5-də İspaniyada keçiriləcək "Avropa Siyasi Birliyi"nin 3-cü sammiti çərçivəsində reallaşacaq sülh danışıqlarına kansler Şoltz və prezident Makronu yenidən dəvət etmə niyyətində olduqlarını da vurğulayıb. "Biz Avropa İttifaqı tərəfindən münasibətlərin normalaşdırılması istiqamətində daha çox irəliləyişə nail olmağa yardım etmək üçün ölməyən gələcəyə əsaslıdır", - deyən Şarl Mişel özünün tviter hesabında görüşlə bağlı etdiyi paylaşımında bildirib ki, Praqa və Brüssel görüşlərindən sonra tərəflər Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normalaşdırılmasının bütün elementləri ilə bağlı müzakirə aparmağa davam ediblər. Diplomatiya hərəkatının paylaşımında vurğulayıb ki, öhdəlikləri yerinə yetirmək vacibdir.

Bu, əlbəttə ki, Ermənistanla ünvanlanmış mesajdır. Çünki Azərbaycan üzünə düşən bütün öhdəlikləri vaxtında yerinə yetirib və beynəlxalq birliklə reallıqlara şahidlik edib. Məğlub Ermənistan isə hələ 2020-ci il 10 noyabr Bəyənətində əksini tapmış öhdəliklərinin heç birini yerinə yetirməyib.

Moldovada keçirilən qeyri-rəsmi beş-tərəfli görüşdən sonra Fransa Prezidenti Emmanuel Makron yenə də Ermənistanla havadarlığını açıq-aşkar nümayiş etdirib.

Bəllidir ki, Avropa İttifaqı Şurası tərəfindən təşkil olunan üçtərəfli görüşlərdən sonra aparılan müzakirələrlə bağlı mətbuata Şarl Mişel məlumat verir. Amma Moldovada keçirilən beş-tərəfli qeyri-rəsmi görüşdən sonra Al Şurasının prezidenti ilə yanaşı, Emmanuel Makron da ayrıca bəyanat verir. Fransa prezidentinin bu hərəkətinə Azərbaycan XİN dərhal reaksiya verir. Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə qeyd edib ki, bu hərəkət danışıqlar prosesinə mənfi təsir göstərir: "Əfsuslar olsun ki, Fransa tərəfindən belə davranışın sərgilənməsi ilk hal deyil və bu, Azərbaycanla Er-

mənistan arasında sülh prosesinə, bölgədə sülh və sabitliyə heç də müsbət töhfə vermir". Fransa prezidenti tərəfindən birtərəfli qaydada görüş barədə verilmiş açıqlama tərəflərin mövqeyini əks etdirmir və təhriir edir.

Bu səbəbdən də siyasi şərhçilər hesab edirlər ki, sülh sazişi ilə bağlı "beşli format" uğur vəd etmir. Əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş "üçlü format" danışıqların aparılması üçün ön dərəcəli seçildir.

Əlbəttə ki, sülh danışıqları ilə bağlı müxtəlif formatlar yaradıla da bilər, iştirak edən dövlətlərin sayı artırıla da bilər. Amma hər kəsə, xüsusən də Ermənistanla və havadarlarına yaxşı bəllidir ki, məkandan asılı olmayaraq keçirilən sülh danışıqlarında İlham Əliyev qalib kimi diktə edən tərəf olacaq və qətiyyətli mövqeyini birmənalı şəkildə nümayiş etdirəcək. Nəco ki, indiyədək keçirilən görüşlərdə olduğu kimi...

Hayastan da Qarabağın erməni əhalisi üçün ayrıca "status" iddiasını irəli sürməsinin mənasızlığını birtərəfliq anlamalıdır. Azərbaycan Prezidenti bunlara bağlı son sözüni mayın 28-də Laçında boyan edib. "Miatsum"un, separatizmin kitabının bağlandığını söyləyən Müzəffər Ali Bəy Komandanı deyib ki, müstəqillik külyası da statusun dalaqca cəhənnəmə göndərilir. Bu gün ermənilərin yaşadığı Qarabağ bölgəsi Azərbaycanın tarixi, hüquqi torpağıdır. Yaxşı olar ki, bu reallığı orada yaşayan ermənilərin vətəndaşları da təzliklə başa düşsünlər və xam xəyallardan ayılaraq özləri gəlib Azərbaycan bayrağı altında yaşamaq üçün addım atsınlar: "Mənim sözüüm qətiyyətdir, bunu hər kəs bilir, həm Azərbaycanda, həm dünyada, o cümlədən Ermənistanında. Nəyi deyirik, onu da edirik. Bir döndə olsun sözüümüz, necə deyərək, havada qalmayıb, bu söz də havada qalmayıacaq".

Bu bir həqiqətdir ki, rəsmi Bakı Azərbaycanın erməni vətəndaşlarına ölkə Konstitusiyası çərçivəsində bütün hüquqların verilməsinə bəyan edib. Bu baxımdan nə bu gün, nə də gələcəkdə Azərbaycanda yaşayan ermənilərə hər hansı bir statusun verilməsindən söhbət belə gedə bilməz. Azərbaycan ərazisində yaşayan hər kəsin hüquqlarına və təhlükəsizliyinə, habelə milli, irqi və dini mənsubiyyətlərindən asılı olmayaraq, hər kəsə Konstitusiyaya çərçivəsində təminat verilir. Əhalinin hər hansı bir qrupunun "hüquq və təhlükəsizliyi" ilə bağlı hansısa "beynəlxalq mexanizmlər" in müəyyənləşdirilməsi Azərbaycan Konstitusiyasının və beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərindən birini - bərabərlik prinsipini pozduğu üçün heç bir halda təbiiq edilə bilməz.

Göründüyü kimi, müharibənin qalib tərəfi olmasına rəğmən, Azərbaycan Prezidenti məğlub ölkəyə qurtuluş yolu, inkişaf yolu və hər iki tərəfi qane edəcək sülh modelini təklif edir. İmzalanacaq barış müqaviləsi isə bölgədə sülh və təhlükəsizliyi təmin edəcək. Zəngəzur dəhlizinin açılması da daha çox Ermənistanın sosial-iqtisadi səfalətdən qurtuluşuna real zəmin yaratmış olacaqdır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Bakı Enerji Forumunun ikinci günü maraqlı müzakirələrlə yadda qaldı

Bakı Enerji Forumunun ikinci günündə Xəzər regionunda kəşfiyyat və hasilat imkanları, təhlükəsizliyin gücləndirilməsi ilə dağınıq inkişafın təmin edilməsi, uğurlu enerji keçidində insan kapitalının rolu, enerji sektorunda texnoloji innovasiyalar, "yaşıl enerji" və xalis sifir emissiya mövzuları müzakirə olundu.

AZƏRTAC xəbər verir ki, SOCAR-ın birinci vitse-prezidenti Xoşbəxt Yusifzadə çıxışında Ulu Öndər Heydər Əliyevin neft-qaz sənayesinin inkişafındakı xidmətlərindən danışıb. Bildirib ki, Heydər Əliyev hələ 1970-ci illərdə ölkəmizin neft-qaz sənayesinə xüsusi qayğı ilə yanaşıb, mövcud vəziyyətlə tanış olub və qarşıda duran məsələləri həll etməyə başlayıb: "Qısa zaman ərzində dünyada məşhur olan üzən qazma qurğuları və digər istiqamətlərdə işləməyə imkan verən qurğular ölədi. Bu qurğuların sayı 11-ə çatdırıldı. Azərbaycan üçün 75 növdə 400-dən çox gəmi alındı. Bu, çox böyük inkişaf idi. Bu nailiyyətlərdən sonra yataqlar kəşf edilməyə başlandı. Dünyada məşhur olan "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) neft-qaz yataqlarının "Günəşli" hissəsi 1979-cu ildə, "Çıraq" hissəsi 1985-ci ildə, "Azəri" hissəsi 1987-ci ildə kəşf edildi. Bu yataqlarla bərabər, bir sıra kiçik platformalar aşkar edildi. Heydər Əliyev sanki bildirdi ki, Azərbaycan müstəqil olacaq, ona görə də sovet dövründə Azərbaycanın neft sənayesini daim diqqətdə saxlayırdı. Sovet dövründə neft sənayemizdə müəyyən işlər görülmüşdü və işləmək üçün şərait yaradılmışdı".

X.Yusifzadə vurğulayıb ki, "Azəri-Çıraq-Günəşli" sovet dövründə kəşf ediləndə, tam dərəcədə iş aparılmırdı: "Ölkəmiz müstəqil olandan sonra istəyirdik ki, yataqların birgə işləməsi ilə bağlı xariciləri dəvət edək. Bir çoxları hesab edirdi ki, bizim sovet dövründən neft sənayesində təcrübəmiz var, xariciləri niyə dəvət etməliyik? Xarici şirkətləri dəvət etmək qəbahlı iş deyildi. Çünki dünyada belə təcrübə çoxdur. Heydər Əliyevlə məsləhətləşəndən sonra belə qərara gəldi ki, xa-

rici şirkətləri dəvət edək və onlarla birgə işləyək. Tender elan edildi, əsasən ABŞ, İngiltərə, Türkiyə şirkətləri ölkəmizə gəlməyə başladılar. Danışıqlar Bakıda, İstanbulda, ABŞ-nin Hyuston şəhərində keçirildi və asan getmədi, bizim xarici şirkətlərlə danışıq aparmaqla bağlı geniş təcrübəmiz yox idi.

İlham Əliyev həmin dövrdə Dövlət Neft Şirkətində çalışırdı. Onun xarici dilləri bilməsi, xaricdə təhsil alməsi işin gedişinə çox kömək etdi. Vaşinqtonda görüş zamanı qarşı tərəf bildirdi ki, Azərbaycan Rusiya ilə Xəzər dənizinin statusu məsələsinə nail oldu. Hələ o vaxt 1994-cü il idi. Həmin vaxt mən Heydər Əliyevə zəng vurdum və qarşı tərəfin istəyini mürəzə etdim. Heydər Əliyev İlham Əliyevi Vaşinqtona göndərdi, bu məsələni həll etdi. Biz ümumi razılığa gəldik. Beləliklə, 1994-cü il sentyabrın 20-də "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasına nail olduq. Rusiya ilə Xəzər dənizinin statusu ilə bağlı məsələni isə 2002-ci ildə həll etdik.

"Əsrin müqaviləsi"nin Azərbaycana çox xeyri oldu. Dünyanın aparıcı dövlət və şirkətləri bir daha əmin oldular ki, Azərbaycan müstəqil dövlət və etibarlı tərəfdaşdır. Saziş imzalandıqdan sonra xarici şirkətlər daha 35 sazişə imza atdılar. Müqavilənin iqtisadi əhəmiyyəti isə o oldu ki, Azərbaycanın neft sənayesinin hasilatı ən aşağı səviyyədən - 1997-ci ildə 9 milyon tondan 2010-cu ildə 51 milyon tonna çatdı. Beləliklə, neft hasilatı 5,6 dəfə artdı.

Diqqətə çatdırılıb ki, cari il mayın 1-dək "Şahdəniz" qaz-kondensat yata-

ğından 192 milyard kubmetr qaz hasil edilmişdir. Bu günə qədər yataqdan 41 milyon ton kondensat da hasil olunub. Yatağın qaz ehtiyatları 1,2 trilyon kubmetr, kondensat ehtiyatları isə 240 milyon ton qiymətləndirilib. Həminin "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) neft-qaz yataqları blokunun işlənilməsinə başlanıldı. Mayın 1-dək 573 milyon ton neft hasil edildi. İndiyə qədər yataqlar blokundan 208 milyard kubmetr qaz hasil olunub. Heydər Əliyev AÇG-də hasil edilən neftin 340 milyon tondan çoxu Azərbaycanın mənfəət nəfətinə payına düşüb. Azərbaycanda hasil edilən 654 milyon ton neftin 484 milyon tonu "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" kəməri vasitəsilə dünya bazarlarına çıxarılıb.

Daha sonra SOCAR-ın vitse-prezidenti Xəlil Məmmədov "yaşıl enerji"yə keçidi sürətləndirmək, keçid prosesini effektiv etmək və gələcəkdə ölkənin "yaşıl iqtisadiyyatı" nı səmərəli şəkildə idarə edə bilmək üçün yüksəkixtisaslı kadrların, mütəxəssislərin və mühəndislərin hazırlanmasına ciddi ehtiyac olduğunu qeyd edib.

O bildirib ki, iqlim dəyişikliyi və digər global çağırışlar fonunda SOCAR neft-qaz sənayesində zəngin təcrübədən istifadə etməklə gələcək inkişaf çərçivəsində bioyanacaq və hidrogen kimi digər aşağı karbonlu biznes fəaliyyətlərində iştirakı nəzərdə tutur: "Bərpaolunan enerji sektorunun inkişafı bu sektorda məhsulluq imkanlarını artırır. Təbii ki, əmək bazarı və təhsil məhsulları bu artıma hazır olmalıdır. Bərpaolunan enerji sektorunda işçi sayı 2020-ci ildə dünya üzrə 12 milyon,

2021-ci ildə 12 milyon 700 min nəfər qeydə alınmışdısa, 2050-ci ildə bu rəqəmin 43 milyona çatacağı gözlənilir".

Xəlil Məmmədov vurğulayıb ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan quruculuq işlərində məhz "yaşıl enerji" layihələrinə üstünlük verilib. Həmin ərazilərdə günəş enerjisi potensialı 7200 meqavat və külək enerjisi potensialı isə 2000 meqavat olaraq müəyyən edilib.

O, həmçinin qeyd edib ki, yaşıl və rəqəmsal enerji texnologiyalarının tətbiqi, bərpaolunan enerji resurslarından istifadənin genişləndirilməsi və enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi üçün innovativ ideyaları artırmaq məqsədilə innovasiya startaplarının sayının artırılması düşünülür.

"TotalEnergies"-in Azərbaycan üzrə idarəedici regional direktoru Regis Aqut şirkətin 2024-cü ildə "Abşeron" yatağında hasilata başlamağı planlaşdırdığını diqqətə çatdırıb.

Onun sözlərinə görə, şirkət "yaşıl" texnologiyalardan istifadə etməklə və minimum karbon emissiyası ilə mədan proseslərinə həyata keçirməyi nəzərdə tutur: "Bütün bunlar bizə neft hasilatının davamlılığını və təhlükəsizliyini nail olmağa imkan verəcək. Biz baş ofisimizdə "Smart Home Data Center" işləyib hazırlamışıq, burada qazma prosesini və səmərəliliyini izləyirik. Bu məlumat mərkəzi bizə dünyada olan bütün "TotalEnergies" yataqlarını izləməyə imkan verir".

Daha sonra İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiyası Mərkəzi (4SIM) ilə "Itca Caspian" şirkəti arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalandı. Sənədi Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiyası Mərkəzinin icraçı direktor vəzifəsini icra edən Fərid Cəfərov və "Itca Caspian" şirkətinin baş direktoru Fərid Məmmədov imzalayıblar.

Forum iyunun 3-də Naxçıvan şəhərində "Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun "yaşıl enerji" potensialı" mövzusunda xüsusi sessiya ilə öz işini davam etdirəcək.

Bakıda "Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat və Logistika Forumu" keçirilib

İyunun 2-də Bakı Konqres Mərkəzində 1-ci "Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat və Logistika Forumu" öz işinə başlayıb. İlk dəfə təşkil olunmuş forum ölkəmizdə baş tutan 20-ci Yubiley Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat, Transzit və Logistika "Translogistica Caspian" Sərgisi çərçivəsində keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, beynəlxalq forumda rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Samir Məmmədov çıxış edərək işğaldan azad edilmiş ərazilərdə dağılmış nəqliyyat infrastrukturunun yenidən qurulması, yeni avtomobil, dəmir yollarının inşası istiqamətində mühüm işlərin görüldüyünü bildirdi. Nazir müavini vurğulayıb ki, Zəngəzur dəhlizi üzərindən, Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında reallaşdırılan regional kommunikasiya layihələri, işğaldan azad edilmiş ərazilərin mövcud potensialından tam istifadə edilməsi davamlı və dayanıqlı inkişaf, Azərbaycanın Cənubi Qafqazda sülh və əməkdaşlıq erasını təşviq etməsi üçün geniş imkanlar yaradır.

Diqqətə çatdırılıb ki, Zəngəzur dəhlizi Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olunması ilə yanaşı, təchizat zəncirinin təhlükəsizliyi üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə regional nəqliyyat baş planı hazırlanıb və planın icrasını istiqamətində mühüm işlər həyata keçirilib. Baş plan əsasən həyata keçirilən layihələr arasında Horadiz-Ağbendə dəmir yolları layihəsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Həmin layihələrin 2024-cü ilin sonuna qədər yekunlaşması planlaşdırılıb.

Daha sonra çıxış edən Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) sədr müavini Natiq Şirinov bildirib ki, Bakı-Tbilisi-

Qars dəmir yolu xəttinin istismarından sonra Çindən Avropaya, o cümlədən əks-istiqamətdə daşınan yüklərin çatdırılma müddəti dəniz daşımalarına nisbətən üç dəfəyədək qısalıb və bunun nəticəsində son illərdə bu marşrut üzrə ticarət həcmi xeyli artıb. O qeyd edib ki, bu xüsusda ötən ilin avqustun 18-də "Azərbaycan Respublikası Hökuməti, Gürcüstan Hökuməti və Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsi çərçivəsində tranzit gömrük prosedurlarının asanlaşdırılması üçün ilkin məlumat mübadiləsinə dair Saziş" imzalandı.

Onun sözlərinə görə, Orta dəhliz üzərindən daşımaların artan dinamikası marşrut üzərində yerləşən ölkələrdə tranzit prosedurlarının sadələşdirilməsini və vahid yanaşma əsasında icra mexanizmlərinin yaradılmasını zəruri edir. Bu səbəbdən Orta dəhliz marşrutu üzərində yerləşən ölkələrin gömrük orqanlarını rəqəmsal həllərə əsaslanmaqla vahid informasiya məkanında birlişdirən tranzit portalının yaradılması məqsədilə DGK-nin təşəbbüsü ilə cari ilin 14-15 martında Bakı şəhərində Trans-Xəzər Beynəlxalq "Şərqi-Qərb" Orta Dəhliz bo- yu nəqliyyat əməliyyatlarının asanlaşdırılması, onun tranzit potensialının artırılması, həmçinin regional və beynəlxalq

nəqliyyat sistemlərinə inteqrasiyanın təmin edilməsi üçün Azərbaycan, Gürcüstan, Qazaxıstan, Özbəkistan, Tacikistan, Türkmənistan, Qırğızistan və Türkiyənin gömrük rəhbərlərinin və nümayəndələrinin görüşü təşkil edildi. Orta dəhliz üzərindən daşımaların artan dinamikası marşrut üzərində yerləşən ölkələrdə tranzit prosedurlarının sadələşdirilməsini və vahid yanaşma əsasında icra mexanizmlərinin yaradılmasını zəruri edir.

Forumda çıxış edən İqtisadiyyat Nazirliyinin Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi sədrinin birinci müavini Natiq Həsənov son 20 il ərzində Azərbaycanda nəqliyyat sektorunda böyük investisiyalar yatırıldığını qeyd edib. Azərbaycan dövlət olaraq nəqliyyat infrastrukturunu yaxşılaşdırıb.

"Azərbaycanda 70 mindən çox KOB subyekti nəqliyyat, anbar təsərrüfatı, logistika sektorunda fəaliyyət göstərir və bunların yaratmış olduğu əlavə dəyər 1 milyard manatdan çoxdur. Bu rəqəmi qonaqoşa olaraq qəbul etmirik. Burada KOB subyektləri üçün kifayət qədər geniş imkanlar mövcuddur. Nəqliyyat layihələrində KOB subyektlərinin daha aktiv iştirakına ehtiyac var", - deyən N.Həsənov vurğulayıb.

Sonra Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının vitse-prezidenti Vüqar Zeynalov çıxış edərək bildirib ki, ölkədə nəqliyyat-ekspedisiya haqqında qanun layihəsinin qəbul olunması üzrə işlər tezləşdirilməlidir. Onun sözlərinə görə, logistika sahəsində sığorta məhsullarının təkmilləşdirilməsinə ciddi ehtiyac var. O əlavə edib ki, ötən dövrdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə nəqliyyat-logistika infrastrukturunun qurulmasına mühüm töhfələr həyata keçirilib. Nəticədə bəzi geosiyasi hadisələrin də nəticəsində Azərbaycandan keçən tranzit yüklərin həcmində ciddi artım baş verib.

O vurğulayıb ki, Azərbaycan tranzit yüklərin daşınması üçün tələb olunan bir areala malikdir və ölkəmizin özəl şirkətləri də bu potensialı dəyərləndirərək, bu sahədə yeni iş yerləri yaratmaq, dövlət büdcəsinə daxilolmalarda iştiraklarını artırmaq üçün yüngül zəncirində bəlli bir paya malik olmağı hədəfləyiblər: "Bu istiqamətdə gömrük sahəsində aparılan islahatların müsbət nəticələrini xüsusi vurğulamaq istərdim. Belə ki, bu gün gömrük-keçid prosedurları sadələşdirilib, rəqəmsallaşdırılıb, vaxt itkisinin qarşısı xeyli alınmışdır. Bununla yanaşı, hesab edirik ki, bu sahədə bütün dövlət qurumlarının vahid bir sistemə inteqrasiyası logistikada mühüm amil olan vaxt məsələsində mühüm irəlilə-

yiş yarada bilər. Yəni ölkəyə daxil olan yük üzrə tələb olunan bütün sənədləşmə və məhsulların bir sistemdə olması bu sahədə Azərbaycanı lider mövqeyə çıxara bilər".

"TRACECA" Hökumətlər- arası Komissiyasının Daimi Katibliyinin Baş katibi Asset Assavbayev isə deyib ki, qaydaların sadələşdirilməsi, gömrük prosedurların, peşakar sürücülər üçün vizasız keçid və digər xidmətlərin rəqəmsallaşması üzərində ciddi iş aparılır.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın nəqliyyat-logistika sahəsində əhəmiyyətli rolu "Translogistica Caspian" Sərgisi çərçivəsində 1-ci "Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat və Logistika Forumu" nun təşkilatı zərurətini yaradıb. Forum nəqliyyat sektorunun həm yerli, həm də beynəlxalq oyunçular arasında məlumat və təcrübə mübadiləsinin aparılması, işğazar ünsiyyət, networking və etibarlı biznes münasibətlərinin qurulması, eləcə də mövcud biznes əlaqələrinin daha da genişləndirilməsinə imkan yaradır. Forum maraqlı tərəflər üçün yeni tərəfdaşlar qazanmaq və səmərəli əməkdaşlıqlar formalaşdırmaq üçün önəmli platformadır.

Tədbirdə Azərbaycanın beynəlxalq logistika marşrutlarını birlişdirərək HUB-a çevrilməsi, tranzit perspektivləri, logistika məsələlərinin optimallaşdırılması, müasir logistikada yeni texnologiyaların avtomatlaşdırılması, logistika sektorunda insan kapitalı, peşə təhsili və təlimi kimi mövzular müzakirə olundu.

Forum çərçivəsində bir sıra sessiyalar və panel müzakirələri keçirilib. "Logistika infrastrukturunu", "Tranzit Perspektivləri", eləcə də "İnsan kapitalı, peşə təhsili və təlimi kimi mövzular müzakirə olundu".

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

“Bakı Enerji Həftəsi”

"Biz alman keyfiyyətini Azərbaycana gətirdik"

"DÜXTİNQ PUMPEN" şirkəti ölkəmizdə fəaliyyətini genişləndirməkdə maraqlıdır

İqtisadiyyatın çox az sahəsini göstərmək olar ki, orada Almaniyanın "DÜXTİNQ PUMPEN" şirkətinin istehsal etdiyi nasoslardan istifadə olunmasın. "Təcrübəyə söykənən keyfiyyət!" şüarını rəhbər tutan bu şirkət öz məhsullarının layihələndirilməsi, hazırlanması, istismara verilməsi və necə işləməsinə nəzarət edilməsi istiqamətindəki fəaliyyəti ilə istehlakçıları daim razı salır.

"DÜXTİNQ PUMPEN" in avadanlıq satdığı və quraşdırdığı ölkələrdəki hörməti onun keyfiyyətə, səmərəliliyə, innovasiyalara əsaslanan iş siyasətindən irəli gəlir. Belə ölkələrdən biri də məhz Azərbaycandır. Şirkətin ölkəmizlə iqtisadi əməkdaşlıq əlaqələri var və onları daha da genişləndirmək istəyir. Elə "Bakı Enerji Həftəsi"ndə iştirak etməsinin, bu tədbirin mühüm seqmentini olan sərgilərdə öz ekspozisiyalarını göstərməsinin əsas səbəbi də bu idi.

"Bakı-Ekspo" Mərkəzində həmsəhbətimiz olan "DÜXTİNQ PUMPEN" in direktorunun Rusiyaya və MDB ölkələrinə satış üzrə müavini Oleq Kalabuxov bildirdi ki, paytaxtımıza gələn kimi "Şimal-2" Elektrik Stansiyasına baş çəkiblər. Bu məsələ isə artıq yeddi ildir əməkdaşlıq edir. İndiyədək ortaya heç bir problem çıxmayıb. Ümumiyyətlə, "Azərenerji" ASC ilə işləmək "DÜXTİNQ PUMPEN" üçün çox xoşdur.

Foto İlham BABAYEVİNDİR

Xatırladaq ki, "Şimal-2" Elektrik Stansiyası Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə 2019-cu il sentyabrın 5-də istismara verilib. 1950-ci illərdə iki mərhələdə istifadəyə verilən "Şimal-2" Elektrik Stansiyasının 1988-ci ildə birinci, 1998-ci ildə ikinci növbəti tam köhnəliyindən istismardan çıxarılmışdı. 1998-ci ildə Ulu Öndər Heydər Əliyev Yaponiyaya səfəri

zamanı 400 meqavattlıq "Şimal-1" Elektrik Stansiyasının tikintisi üçün ölkəmizə investisiya cəlb edilməsinə nail olmuşdu. Beləliklə, 2000-ci ildə əsası qoyulan "Şimal-1" stansiyası 2002-ci ildə istismara verildi. 2011-ci ildə isə Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə ərazisi 104,9 hektar, gücü 400 meqavattlıq "Şimal-2" Elektrik Stansiyasının təməli qoyuldu. Stansi-

yanın tikintisi və quraşdırma prosesləri 2019-cu ildə tamamlandı.

Stansiyanın fəaliyyətinə aid bir çox digər məsələlərdən söhbət açmadan yalnız onu deyək ki, onun buxar turbinlərinin kondensatorları və avadanlıqları Xəzər dənizindən götürülən su vasitəsilə soyudulur. Bu məqsədlə Xəzər dənizindən 140 metr uzunluğunda soyuducu su kanalı, hovuz, su xətti və ümumi məhsuldarlığı saatda 52 min kubmetr olan sahil nasos stansiyası, o cümlədən buxar turbininin kondensatorundan çıxan soyuducu suyun Xəzər dənizinə qaytarılması üçün boru xətti çəkilib. Stansiyanın texniki və icməli suya tələbatının təmin edilməsi və su ehtiyatının yaradılması məqsədilə ərazidə duzsuzlaşdırma qurğusu və digər zəruri infrastruktur tikilib. Stansiyanın yanğın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün ərazidə müasir səviyyədə yanğımsöndürmə sistemi də qurulub. Ətraf mühitin mühafizəsi məqsədilə stansiyada oksosmos qurğusu, xüsusi ekoloji monitorinq sistemi, sənaye və çirkab sularının təmizlənməsi avadanlıqları quraşdırılıb.

Alman şirkətinin rəsmisi öz söhbətində Xəzərdən suyu götürüb təmizləyən həmin qurğulardan danışdı, maraqlı bir misal gətirdi: - Biri var ki, mağazadan hazır paltar alırsan. Biri də var ki, dərgiyə sifariş verib məhz özün istədiyini ölgüdə, formada paltar tikdirirsin. Biz "Azərenerji" ilə bax belə işləyirik. Təvazökarlıqdan kənar çıxmasın, bizim şirkətimiz klassik bir şirkətdir.

Biz anbar üçün işləyirik. Unikal avadanlıq buraxdığımız görə daim sifarişlər alırız. Çünki alman keyfiyyətini işimizdə göstəririk.

Oleq Kalabuxov bildirdi ki, əgər bu avadanlıqlara istər Azərbaycanın, istərsə də digər ölkələrin müəssisələrində tələbat olarsa, onlar sifarişləri məmnuniyyətlə yerinə yetirirlər. "DÜXTİNQ PUMPEN" neft-qaz və enerji sahələrində məhsullar haqqında geniş məlumat təqdim edib. Məhsullar isə müxtəlif tətbiqlərdir. Məsələn, dəm qazlarını təmizləyən nasoslarda yeni unikal və innovativ texnologiyalarla hazırlanmış Avropada getdikcə böyük populyarlıq qazanır.

Daha bir məhsul dağ-mədən sənayesində istifadə olunan nasosdur ki, onun istehsalına hələ keçən əsrin 50-ci illərində başlandı. Sütəmlizləyici, o cümlədən dəniz suyunu saflaşdırmaq üçün avadanlıqlar isə 90-cı illərdə istehlakçılara təqdim olundu. İstehlakçılar hər layihəyə fərdi münaqişə göstərdiklərinə görə eyni etimad və etibarını neft və kimya sənayelərində də ödəyib. Qaldı ki, sərgilərin təşkilinə, həmsəhbətimiz bu tədbirlərə marağını böyük olduğunu müşahidə etdiyini bildirdi.

- Diyarınız günəşli, insanların gözəldir. - dedi. - Bu gözəllik, bu işıq sanki "Bakı-Ekspo" Mərkəzinin pavilyonlarına da inteqrasiya edib.

Flora SADIQLI, "Azərbaycan"

CEZ ilə SOCAR arasında potensial əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) prezidenti Rövşən Nəcəf Cəx Respublikasının sənaye və ticarət naziri Yozef Sixela ilə görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə Cəx Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin uğurla inkişaf etdiyini bildirilib, iqtisadi sahədə, o cümlədən neft-qaz sektorunda qarşılıqlı səmərəli əməkdaşlıqdan məmnunluq ifadə edilib.

Görüş çərçivəsində Cəxiyanın xam neft və neft-kimya məhsulları ilə təchiz olunmasında SOCAR-ın artan rolundan bəhs edilib, Avropanın enerji təhlükəsizliyi sisteminin mühüm tərkib hissəsinə çevrilən "Cənub qaz dəhlizi"nin önəmliyyəti vurğulanıb, bu xüsusda Avropaya əlavə qaz həcmlərinin tədarükü ilə bağlı görülən işlərdən danışılıb.

Həmçinin Avropanın ən böyük enerji şirkətlərindən olan CEZ ilə SOCAR arasında potensial əməkdaşlıq imkanları nəzərdən keçirilib, təbii qaz təchizatı, maye təbii qaz (LNG) ticarəti, təcrübə mübadilələrinin aparılması və qarşılıqlı maraqlı digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

"Bərpaolunan enerji sektorunda yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanmasına ciddi ehtiyac var"

"Yaşıl enerji"yə keçidi sürətləndirmək, keçid prosesini effektiv etmək və gələcəkdə ölkənin "yaşıl iqtisadiyyat"ını səmərəli şəkildə idarə edə bilmək üçün yüksəkixtisaslı kadrların, mütəxəssislərin və mühəndislərin hazırlanmasına ciddi ehtiyac var".

Bu sözləri SOCAR-ın vitse-prezidenti Xalik Məmmədov iyunun 2-də "Bakı Enerji Forumu"nda deyib. AZƏRTAC xəbər verir ki, X.Məmmədovun sözlərinə görə, iqlim dəyişikliyi və digər global çağırışlar fonunda SOCAR neft-qaz sənayesində zəngin təcrübədən istifadə etməklə gələcək inkişaf çərçivəsində biyotəchiz və hidrogen kimi digər aşağı karbonlu biznes fəaliyyətlərində iştirakını nəzərdə tutur. "Bərpaolunan enerji sektorunun inkişafı bu sektordə məşğulluq imkanlarını artırır. Təbii ki, əmək bazarı və təhsil müəssisələri bu artıma hazır olmalıdır. Bərpaolunan enerji sektorunda işçi sayı 2020-ci ildə dünya üzrə 12 milyon, 2021-ci ildə 12 milyon 700 min nəfər qeydə alınmışdısa, 2050-ci ildə bu rəqəmin 43 milyona çatacağı gözlənilir".

Xalik Məmmədov vurğulayıb ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan quruculuq işlərində məhz "yaşıl enerji" layihələrinə üstünlük verilib. Həmin ərazilərdə günəş enerjisi potensialı 7200 meqavatt və külək enerjisi potensialı isə 2000 meqavatt olaraq müəyyən edilib.

Sahil BABAYEV: "2019-2023-cü illərdə ölkə üzrə əməkhaqqı fondu 2,5 dəfə artıb"

"Son 5 il nəzər saldıqda, 2019-cu ildən dövlətimizin başçısının təsdiq etdiyi, təşəbbüskarı olduğu sosial islahatlar proqramları çərçivəsində çox ciddi artımlar həyata keçirilib".

Bu sözləri əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq və Əmək və sosial siyasət komitələrinin iyunun 2-də keçirilən birgə iclasında deyib. AZƏRTAC xəbər verir ki, nazirin sözlərinə görə, 2019-2023-cü illərin rəqəmlərinə nəzər salsaq, ölkə üzrə əməkhaqqı fondu 2,5 dəfə artıb. Minimum əməkhaqqı 2,7 dəfə artaraq 130 manatdan 245, minimum pensiya 2,5 dəfə artaraq 110 manatdan 280, orta aylıq pensiya 2,1 dəfə artaraq 208 manatdan 432, yaşa görə pensiya isə 467 manata çatıb.

Polşa Azərbaycanla innovasiya sahəsində əməkdaşlığı davam etdirməkdə maraqlıdır

Avropada startaplara investisiyalar üzrə lider olan Polşa Azərbaycanla tərəfdaşları ilə əməkdaşlıq davam etdirməkdə və V4-Azərbaycan Tech Bridge (V4ATB) kimi layihələri inkişaf etdirməkdə maraqlıdır.

Bu barədə Polşanın Azərbaycandakı səfəri Rafal Poborski "Böyük Final V4-Azərbaycan Tech Bridge" mövzusunda keçirilən tədbirdə deyib.

"İnkişaf etməkdə olan investorların potensialını Avropa iqtisadiyyatının müəyyən edilmiş potensialı ilə birləşdirmək maraqlı və innovativ layihələrə səbəb ola bilər. Çoxtərəfli təşəbbüs olan bu layihə gələcəkdə aradan qaldırmaq və rəqabət üstünlükləri ilə yeni texnologiyaları və sənaye həlləri yaratmaq məqsədi daşıyır", - səfir bildirdi.

Qeyd edək ki, V4-Azərbaycan Tech Bridge (V4ATB) layihəsi Polşa Respublikasının Bakıdakı səfirliyinin təşəbbüsü ilə həyata keçirilib və Beynəlxalq Vişeqrad (V4) Fondundan maliyyələşib. Trend-in məlumatına görə, 18 ay davam edəcək layihənin məqsədi innovasiya mərkəzləri, AI-dən özəl investitorlar, vençur kapitalı fondları və korporasiyalar kimi startup ekosisteminin iştirakçıları arasında əlaqə yaratmaqdır.

Orta dəhliz üzrə tariflərin dəyişməz qalması üçün danışıqlar aparılır

Azərbaycan nəqliyyat dəhlizləri (Şimal-Cənub, Şərqi Qərbi) üzrə yükdaşımaların ümumi həcmi 54 milyon tona çatdırıla bilər.

Bunu bildiren "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC sədrinin müavini Emil Məmmədov qeyd edib ki, Azərbaycanın coğrafi mövqeyi buna imkan verir: "Dəhlizlərin inkişafı üzrə ADY təhfini verir. Orta dəhliz üzrə tariflərin dəyişməz qalması üçün digər dəhliz iştirakçıları ilə mütəmadi danışıqlar aparılır. Razılaşmalar əldə edilir ki, qiymətlər stabil, tariflər dəyişməz olaraq qalsın".

Xəbər verildiyi kimi, Milli Məclisdə 2023-cü ilin dövlət və icmal büdcəsinə dəyişikliklərin edilməsi ilə bağlı qanun layihəsi birinci oxunuşda müzakirə olunub. Məlumdur ki, dövlət büdcəsi ölkənin inkişafı, gəlir və xərclərini özündə əks etdirən güzgüdür.

Dövlət büdcəsi qəbul edilərkən ölkənin birillik inkişafı, kapital qoşulması, iqtisadiyyatın gəlirliyi və sosial məsələlərin həlli əsas götürülür.

Cari ilin büdcəsi də ötən ildə müxtəlif sahələrdə əhatə edən iqtisadi proqnozlar əsasında qəbul edilib. Burada bir məqamı qeyd edək ki, bütün dünyada büdcə qəbul edilərkən verilən proqnozlara ehtiyatla yanaşılır. Yəni büdcəni tərtib edən maliyyə qurumları çalışır ki, verilən proqnozlara doğru çıxsın. Onlar bu üzdən, adətən, rəqəmləri aşağı səviyyədə göstərməyə üstünlük verirlər.

Biz bunu cari ilin birinci yarım ilinin nəticələrindən aydın görürük. Belə ki, dövlət büdcəsində ötən ilin payızında verilən proqnozlardan fərqli olaraq, 5,6 milyard manat artıq vəsait yığılıb. Əldə olunan əlavə gəlirin artması ölkənin sosial-iqtisadi, həmçinin işğaldan azad edilən ərazilərdə aparılan bərpa-quruculuq işlərinə əlavə vəsaitin ayrılmasına imkan verir.

Məlumdur ki, ölkənin əsas gəlir mənbəyi neft-qaz sektorundan əldə edilir. Cari ilin yanvar-aprel aylarının makroiqtisadi nəticələri və yenilənmiş makroiqtisadi proqnozlara görə, ölkədə 40 milyard manatlıq, o cümlədən qeyri-neft-qaz sektorunda 22,7 milyard manatlıq ÜDM istehsalı olunub. Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə ÜDM real ifadədə 0,1, qeyri-neft sektoru üzrə isə 3,1 faiz artıb.

Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə cari ilin yanvar-aprel ayları ərzində ölkə iqtisadiyyatının əksər sahələrində, o cümlədən kənd təsərrüfatında 3,5, tikintidə 10,1, informasiya və rabitə sahəsində 12,2 faiz real artım, sənaye sahəsində isə neft hasilatının azalması ilə əlaqədar 2,6 faiz azalma qeydə alınıb. Statistik rəqəmlərə diqqət yetirdikdə aydın görünür ki, ölkənin gəlirlərinin artmasında qeyri-neft sektorunun inkişafı önəmli çəkiyə malikdir.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun dirçəlişi sürətlənəcək, müdafiə qüdrətimiz daha da möhkəmlənəcək

Bunlar büdcədə yaranmış profisit hesabına reallaşacaq

Bu ilin ilk dörd ayında dövlət büdcəsi xərclərinin 8 milyard 321,6 milyon manat proqnoza qarşı 8 milyard 929,7 milyon manat və ya 107,3 faiz icra edilməsinə baxmayaraq, dövlət büdcəsində 3 milyard 235,3 milyon manat profisit qeydə alınıb.

Dünyada gedən global iqtisadi və geosiyasi proseslər, enerji daşıyıcılarının qiyməti, bu ilin faktiki nəticələri və cari il üzrə müşahidə olunan tendensiyalar nəzərə alınmaqla, bu ilin may ayında İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən makroiqtisadi göstəricilər üzrə proqnozlar yenilənib. Nazirlik tərəfindən Milli Məclisə təqdim edilmiş yeni proqnozlara görə, baza ssenaridə ilin qalan dövrü üçün neftin bir barelinin orta ixrac qiyməti 60 dollar götürülür (4 aylıq fakt 85,8 dollar). Eyni zamanda cari ilin qalan dövründə ÜDM-in real ifadədə 1,8 faiz artımaqla 111,6 milyard manata (övvəlki proqnoza nə-

zərən 5,6 milyard manat çox), o cümlədən qeyri-neft ÜDM-in real ifadədə 4,9 faiz artımaqla 77,7 milyard 929,7 milyon manat və ya 107,3 faiz icra edilməsinə baxmayaraq, dövlət büdcəsində 3 milyard 235,3 milyon manat profisit qeydə alınıb.

Büdcə xərclərinə gəldikdə, nəzərdə tutulur ki, əldə olunan vəsaitin çox hissəsi işğaldan azad edilmiş ərazilərdə görülən işlərə yönəldilsin. Dəqiq desək, işğaldan azad olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə həyata keçirilən tikinti, bərpa və yenidənqurma işlərinin sürətləndirilməsi üçün əlavə 2 milyard 260 milyon manatın ayrılması nəzərdə tutulur. Artımdan sonrakı xərclər

yüksələrək 5 milyard 260 milyon manat məbləğində olacaq.

Ölkənin qarşılaşdığı hərbi-siyasi vəziyyəti müdafiə və təhlükəsizlik xərclərinin də artırılmasını tələb edir. Odu ki, artımdan sonra ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və milli təhlükəsizliyinin daha da yüksəldilməsi üçün 1 milyard 105 milyon, o cümlədən xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər üçün 1 milyard manat ayrılması proqnozlaşdırılır. Artımdan sonra xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər 3 milyard 70 milyon manat təşkil edəcək. İcmal büdcəsinə edilən dəyişikliklər nəticəsində artan vəsaitdən həmçinin dövlət borcuna xidmətlər, dəmir yolu, elektrik təchizatı və digər infrastruktur layihələri, həmçinin sosial-iqtisadi layihələrin icrasına yönəldilməsi planlaşdırılır.

Rüstəm KAMAL, "Azərbaycan"

Mədəniyyət

Ustad sənətkarlarımız

Dünyanın hər üzünü görən aktyor

O, bu dünyanın hər üzünü görmüş insanlardan idi. Sürgün həyatı da yaşamışdı, müharibədə kontuziya alıb qayıtdıqdan sonra ömrünü aktyorluq sənətinə bağlamışdı. Ən yaxşı kişi rollarının ifaçısı, dramatik obrazların ən mükəmməl yaradıcısı olsa da, hər dəfə haqsızlıqla üzlaşanda ruhdan düşmüşdü. "Həyat bir teatr səhnəsi, bizsə onun aktyorlarıyıq" kəlamını xatırlayaraq başına gələnlərlə "barış" keçmişdir. Söhbət Azərbaycanın Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Məlik Yusif oğlu Dadaşovdan gedir.

1924-cü il iyun 7-də Bakıda dünyaya göz açan aktyorun anası evdar xanım, atası Yusif kişi isə neft sənayəsində Nobel qardaşları ilə birgə çalışmışdı. Arxivlərdə atasının neft sahibkari olması haqqında sənədlər saxlanılmamışdır. O, üç qardaşın kiçiyi, ailənin son-beşiyi idi. Sovet hökumətindən əvvəl atasının imkanlı olması sonradan başlanın bəlasına çevrilmişdi. Dövrün bir çox imkanlıları kimi atası Yusif kişi də sovet repressiya məşəminin qurbanı olmuşdu. Ataları sürgün edildikdən sonra ailənin digər üzvləri soyadlarını dəyişib "sakit" həyat keçirməyə məcbur olmuşdular.

Böyük qardaşı da aktyor idi. Bir müddət Sumqayıt teatrının rəhbəri olan Salman Dadaşov "Onun böyük ürəyi" filmində Oqtay obrazını canlandırdı. İkinci qardaşı Süleyman Dadaşov - universitetdə riyaziyyat müəllimi işləsə də, ailə məclislərində qərmon və piano da gözəl musiqilər ifa edirmiş.

Balaca Məlikin də uşaqlıqdan incəsənətə böyük marağı olub. Musiqi dəslərinə gəder, kontrabasda çalardı. Bununla belə, orta məktəbi qurtardıqdan sonra sənədlərini Tibb İnstitutuna verib qəbul olunsada, birinci kursdan hiss edib ki, öz yerini təm təm. Onu səhnə daha çox çəkirdi.

Istəson da, istəməsən də, həyatın dikətə etdiyi yaşamaq məcburiyyətindəndin. Zaman Tibb İnstitutunun tələbəsinə müharibəyə

getmək hökmünü vermişdi. 1943-cü ildə aldığı ağır kontuziyaya görə qayıdan Məlik Dadaşov müalicə olunduqdan sonra bir müddət hərbi hissələrdə musiqiçi kimi çalışır. 1945-ci ildə müharibədən qayıtdıqdan sonra arzularını onu Gənc Tamaşaçılar Teatrına aparır. Sonra sənədlərini Teatr İnstitutuna (indiki Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti) verir. Adil İsgəndərovun sinfonu daxil olur.

Teatra gəlişi 1946-cı ilə təsadüf edir. Səhnə fəaliyyətinə Zaqatalada yenidən açılmış teatrda başlayır. 23 yaşlı gənc aktyor Zaqatala teatrında əsas rolların ifaçısı olur. Qadın obrazlarını isə Sofiya Hüseynova adlı gənc aktrisa oynayır. Bu tərəf-müqabilili bir gün bir ailənin əsasının qoyulması ilə nəticələnir. Məlik Dadaşov gənc Sofiya ilə ailə həyatı qurur. Bu izdivacdan 1946-cı ildə gələcəyini daha bir aktyoru Rafael Dadaşov dünyaya gəlir.

1950-ci ildə Azərbaycan Teatr İnstitutunu bitirdikdən sonra M.Əzizbəyov adına Akademik Dram Teatrında işə başlayan Məlik Dadaşov H.Muxtarovun "Ailə namusu" pьyesində rol alır. Onun teatra gəlişi Azərbaycan milli teatr sənətinin güclü inkişaf dövrünə təsadüf edir. Bu ərəfədə Azərbaycan səhnəsində Ələsgər Ələkbərov, Mehdi Məmmədov, Adil İsgəndərov və onlarla böyük sənət korifeyləri çalışır. Sənət ocağındakı yaradıcı mühit onun yaradıcılıq bioqrafiyasına güclü təsir göstərir

və tezliklə səhnəmizin qüdrətli sənətkarları sırasında yer almasına səbəb olur.

Məlik Dadaşovun Azərbaycan aktyorluq məktəbinin formalaşmasında xüsusi xidməti olan, parlaq zəkası, fitri istedadı ilə Azərbaycan mədəniyyəti tarixinə adı əbədi olaraq yazan sənətkarlardandır. O, klassik və müasir aktyor sənətinin sintezindən yaranan bir ifa tərzini seçmişdir. Yaradıcılığında Hüseyin Sarabski-dən, Abbas Mirzə Şərifzadədən və digər klassiklərimizdən bəhrələnməyə meyilləri özünü göstərmişdir. Məlik Dadaşov dramatik rolların mahir ifaçısı idi. Yaradığı obrazları ifası üçün elə gözəl ifadə vasitələri tapırdı ki, hətta tarixi qəhrəmanlar belə reallığa çox yaxınlaşırdı.

Məlik Dadaşov xalq tərəfindən çox sevilən aktyorlardan idi. Onun həyat verdiyi obrazların ifadələri indi də zərb-məsəli kimi xalq arasında işləyir. "Axırncı aşırım" filmində "Abbasqulu bəyin nazı ilə çox oynayırsan, a... Kərbəlayı" sözləri indi də xalq dilinin əzbəridir.

Yeri gəlmişkən, "Axırncı aşırım" filmində yaratdığı Qəmli obrazı Azərbaycan kinosunun ən yaddaqalan xarakterik obrazlarından biridir. Bu obrazın bütün xarakterik cizgilərini ustalıqla cızan, fil-

norejissor Əjdər İbrahimov aktyoru bir neçə filmində çəkmişdi. "26-lar" və "Ulduzlar sönmür" filmlərində o, Məşədi Əzizbəyovun və Nəriman Nərimanovun çox real tarixi obrazlarına ustalıqla ekran həyatı vermişdir.

Xalq yazıçısı İ.Əfəndiyev "Atayevlər ailəsi" pьyesi əsasında hazırlanmış televiziya tamaşasında M.Dadaşov yeni ampuədə yaratdığı Atayev obrazı çox uğurlu ekran qəhrəmanı idi.

Həyatını teatra bağlayan aktyor ömrünün sonuna kimi çalışaraq obrazlar qalereyası yaratmışdır. Onun səhnə həyatı verdiyi V.Şekspirin "On ikinci gecə", L.Tolstoyun "Canlı meyit", S.Vurğunun "Fərhad və Şirin", Ş.Qurbanovun "Sənsiz", İ.Qasimovun "Nağil başlananda" tamaşalarında yaratdığı obrazlar bu gün də sənətsəvərlərin yaddaşlarından silinməyib.

Ömrünün son illərində S.Vurğun adına Rus Dram Teatrında direktor kimi çalışan aktyor bu teatrın repertuarını xeyli zənginləşdirmiş, buraya yeni yaradıcı qüvvələrin cəlb olunmasına üçün əvəzsiz xidmətlər göstərmişdir.

100-dən çox tamaşada, 50-dən çox filmə müxtəlif çalarlı obrazlar yaradan, daha çox məni obrazların mahir yaradıcısı kimi tanınan səhnə ustası 72 yaşında tələbələrə məşq zamanı səhnədə yixılaraq bəyincə qan sızması nəticəsində huşunu itirir. Görkəmli səhnə ustası, Xalq artisti 1996-cı il dekabrın 2-də vəfat edir.

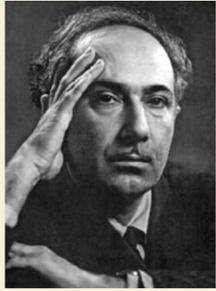
Azərbaycan mədəniyyətinin görkəmli simalarından olan, kino və teatr aktyoru Məlik Dadaşov Fəxri xiyabanda dəfn edilmişdir. Onun məzarı sənətsəvərlərin daim ziyarət yeridir.

Elsən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Yaradıcılıq dünyası

Təbiəti fırçası ilə təsvir edən rəssam

Bu yaxınlarda Muzey Mərkəzində Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyasının fonduna məxsus Azərbaycan rəssamlarının Qarabağa həsr olunmuş əsərlərindən ibarət "Şuşa" adlı sərği təşkil olunmuşdu. Sərgidə rəssamlarımızın ecazkar Qarabağ, Şuşa, Laçın, Kəlbəcər təbiətinə, tarixi abidələrinə həsr edilmiş sənət əsərləri nümayiş etdirildi. Bu il 100 illiyi tamam olan Mahmud Tağıyevin "Şuşa toxanası", "Yaylaqda" və "Şuşa lalələri" adlı üç əsəri iştirakçıların diqqət və marağına səbəb olurdu.

Azərbaycanın Əməkdar rəssamı Mahmud Əzizbəyov oğlu Tağıyev 1923-cü ildə Bakı şəhərində, zərgər ailəsində dünyaya gəlmişdir. Azərbaycanın tanınmış Xalq rəssamı Tağı Tağıyev onun qardaşdır. O, rəssamlığın sirlərini Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumu (1937-1941) və V.I.Surikov adına Moskva Dövlət Rəssamlıq İnstitutunda (1950-1955) almışdır. 1946-cı ildən Azərbaycan Rəssamlar İttifaqına üzv qəbul edilən M.Tağıyev Bakıda (1947, 1955, 1961, 1969, 1993) və Moskvada (1988, 1990) fərdi sərgiləri təşkil olunmuşdur. Rəssamın əsərləri Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində, Dövlət Rəsm Qalereyasında, habelə xarici ölkə muzeylərində və şəxsi kolleksiyalarda saxlanılır.

M.Tağıyev istedadlı mənərə və natürmort ustası kimi tanınır. Onun bu janrlarda yaratmış olduğu sənət əsərləri özünəməxsus bədii rəssam təxəyyüli və peşəkar işlənilmə xüsusiyyətləri ilə diqqəti cəlb edir. Şübhəsiz ki, rəssamın portret janrında yaradılmış

əsərləri də onun yaradıcılığının əsas tərkib hissəsidir. M.Tağıyevlə Xalq rəssamı Xəlido Səfərovanı sənət yolları ilə birgə həm də ömür yolları bağlayırdı. Onlar bir ömür birgə yaşayıb-yaratmış, ölkəmizin füsunkar rayonlarına yaradıcılıq səfərləri etmiş və yaratdığı çoxsaylı əsərlərini zaman-zaman sənət adamlarının ixtiyarına təqdim etmişlər. Respublikamızda gənc rəssamların ilk qrup sərgisinin təşkilatçıları M.Tağıyev və X.Səfərovanın adları ilə bağlıdır. 1947-ci ildə açılmış sərgidə rəssamların ümumilikdə 150-dən artıq etid, mənərə, natürmort nümunələrini nümayiş etdirdi.

M.Tağıyevə ilk yaradıcılıq uğuru 1943-cü ildə Moskvada Azərbaycan rəssamlarının sərgisində nümayiş olunan "Babək" əsəri qazandırmışdır. O, bir daha Babək obrazına qayıdaraq müstəqillik illərində "Babək in çəngirni" adlı tematik əsərini ərsəyə gətirmişdir. Sənətkarın portret əsərlərindən "Xəlido Səfərovanın portreti", "Avtoportret", "Qadın port-

reti", "Səttar Bəhlulzadənin portreti", "Səməd Vurğunun portreti", "Dünyanı qoruyaq. Oxuyur Müslüm Moqaməyev", "Nizami dünyası", "Füzulinin portreti", "Dədə Qorqud" və başqalarını qeyd edə bilər. Bu portret əsərlərinin qəhrəmanlarını nəzərdən keçirdikdə rəssamın uğurlu yaradıcılıq məhərəti ilə yanaşı, onun həm də tarixi şəxsiyyətlərin, sənət adamlarının daxili mənaevi dünyalarını təəcəssüm etdirmək bacarığına malik olduğunu duyuruq.

M.Tağıyevin mənərə əsərlərindən "Ağdam mənərəsi" (1945),

"Krm. Ay-Petri" (1955), "Mingəçevir dənizi" (1957), "Mingəçevir su anbarı" (1958), "Daşkəson. Kanat yolu" (1960), "Doğma yaylaqda" (1961), "Göyçə gölü" (1960), "Ağn dağı" (1961), "Quşçuluq" (1963), "Bakı, Qağayılar" (1964), "Mənim Bakım" (1971), "Türşü" (1980) və başqalarını göstərmək olar. Bu əsərlər bu gün bədii öhmyyəti ilə yanaşı, həm də özündə tarixilik, doğmalıq, təbiətə qarşı həssaslıq yaşadır. Rəssamın Qarabağ, Şuşaya, Cıdır düzünə, doğma Qarabağ təbiətini gözəlliklərinə inco rəssamı duyuru ilə yanaşıraq lirik sənət lövhələrində ustalıqla

canlandırması olduqca şairənədir. Onun Qərbi Azərbaycan mənərələri bu gün tarixi dəyər daşıyır.

M.Tağıyev təbiəti, ilahinin yaratdığı təbiə gözəllikləri və nemətləri - gülləri, ağacları, dağları, dərələri, meyvələri - sadəcə sevmirdi, həm də ilhamlanırdı, sevgi-sevəyə katında tərənnüm edirdi. Onun çoxsaylı natürmortlarında - "Natürmort. Üzüüm və meyvələr" (1957), "Çiçəklənən bağ" (1958), "Güllər və meyvələr" (1964), "Lalələr" (1965), "Ulduz çiçəkləri və meyvələr" (1965), "Bağda. Narlar" (1966), "Yemişlər və tərəvəzlər" (1966), "Azərbaycan nemətləri" (1972), "Nərgizlər" (1973) və başqalarını seyr edən tamaşaçı meyvələrin rəng çalarlarını, olğan güllərin tərəvətinə sanki duyur, hiss edir. Bu mənədə M.Tağıyev impressionist - "təəssürat" rəssamı adlandırmaq doğru olar.

M.Tağıyevin uğurlu bədii yaradıcılıq fəaliyyəti dölərlə fəxri diplom və mükafatlarla ləyiq görülmüşdür. O, Azərbaycanın Əməkdar rəssamı fəxri adına (1982), Zaqafqaziya respublikaları rəssamlarının Tbilisidə keçirilən Biennalesində diploma (1986) və BMT-nin Azərbaycan Nümayəndəliyi tərəfindən təşkil olunan "Müasir Azərbaycan incəsənəti" adlı rəssamlıq müsabiqəsinin üçüncü mükafatına (1996) ləyiq görülmüşdür.

M.Tağıyevin yaradıcılığı və ərsəyə gətirdiyi sənət əsərləri Azərbaycan təsviri sənət tarixində və sənətsənəsləşmə elmində həmişə yaşayacaqdır.

Əsəd QULİYEV,
sənətsənəsləşmə, AMEA-nın dissertantı,
Rəssamlar İttifaqının üzvü

Azərbaycan Dövlət Mahni Teatrı - 55

...1981-ci ilin mayında SSRİ Xalq artisti, SSRİ Ali Sovetinin deputatı, dünyaşöhrətli müğənni Rəşid Behbudov rəhbərlik etdiyi Mahni teatrının kollektivi ilə birlikdə Kürdəmirə gəlmişdi. Rayon mədəniyyət evində 3 gün konsert oldu.

O vaxt rayon qəzetində müxbir işləyirdim. Redaktorumuz dedi ki, Rəşid müəllim təsərrüfatlara gedib pambıqçılarla görüşəcək. Son də görüşdə ol, qəzet üçün yazı hazırla. Aşağıda mehmanxanaya gedib ondan müsahibə alırsan...

...Həmin gün tarlada çalışanların hamısı əziz qonağın, böyük sənətkarın ətrafına cəm olmuşdular. Rəşid müəllim səmimi görüşlərdən, hal-ohvaldan sonra qavamlı götürüb camaata üz tutdu: "Əziz dostlar, indi də mən sizi məhəllələrlə salamlamaq istəyirəm", - deyib qərmonun müşayiətilə gözəl nəğmələrindən oxumağa başladı. İfəsini xarici dildə oxuduğu ritmik bir mahni ilə bitirdi. Alqış sədaları kəsilmiş bilmirdi. Səkilik yarananda dedi: "Eşitdiyiniz bu mahni urdu dilindədir. Urdu Pakistandan dövlət dilidir".

Mən indi həmin o məqamları xatırlayanda fikirləşirəm ki, erməni vəhşiliyyətinə, xislətinə nifrət edən, bizim haqq işimizə görə onlarla münasibəti kəson dost Pakistan xalqına, dövlətinə Rəşid Behbudov hələ o vaxtlar böyük dəyər vermişdi. Deməli, bu dostluğun, bu istəyin kökləri dərinidir.

Böyük sənətkarın tarla əməkçiləri ilə görüşlərindən ətraflı qeydlər götürəndən sonra həmin gün aşxam mehmanxanaya gedib ondan müsahibə almış idim. Deyim ki, bu tapşırq son dərəcə məsuliyyətli idi. Bir tərəfdən sevinirdim ki, bu məşhur sənətkarla daha yaxından ünsiyyət qura biləcəyəm, onunla üzəüzə oturmaq söhbət aparacağam. O biri tərəfdən isə bərk narahət idim. Çünki

mən televiziya onulla aparılan bir neçə müsahibəyə baxmışdım. Aparıcıların, həmsöhbətlərin suallarından asılı olaraq yeri düşəndə sərtiləşirdi, yeri düşəndə zarafata keçirdi.

Bütün bunları gözümdən qa-bağına gətirə-gətirə, mehmanxanaya, Rəşid Behbudovla söhbətə getdim.

Qapını ehməlcə döydüm. İçəridən səsinə eşitdim. "Gəlirəm" deyib qapını açdı. Özümlə təqdim edib qəzetdən gəldiyimi bildirdim. Məhribanlığla mənə içəri davət edib öyləşməyə yer göstərdi. Həyəcanımı hiss edirdi. Odu ki, gülməyəyəyə dedi: "Həç narahət olmayın. Əvvəlcə bir stəkan çay içək, sonra nə qədər desəniz danışarıq".

Çoxdan bəri mənə çulğamı həyəcanımı yaşaya-yavaş keçib gəldirdi. Səmmi söhbət əsasında üroyimədən keçən sualların cavabını ondan ala bildirdim. Rayona gəlişi, xüsusilə də yaz fəslində, yaşıl tarlaların qoynunda əmək adamları ilə görüşləri, hər yerdə böyük hörmətlə qarşılanması ilə bağlı dolğun təəssüratları müsahibə üçün maraqlı faktlar oldu.

Söhbətimiz Mahni Teatrının üzünə gəldi. Sual verdim: "Rəşid müəllim, belə bir teatrın yaranması hansı zərurətdən irəli gəlir?"

O, anı olaraq fikirləşdi və dedi: "Azərbaycan xalqı milli-mənəvi dəyərlərini işığında yaşayır. Zəngin mədəniyyəti onun tarixi qədimliyinin əsas göstəriciləridir. Ərdən-əsrə keçən, nəsilərdən-nəsilə ötürülən bu dəyərləri qoruyub saxlamaq, yaşadıb inkişaf etdirmək hər kəsin öz

xalq qarşısında mənəvi borcu və müqəddəs vəzifəsidir. Fikirləşdim ki, məhəllənin, müğəm parçalarının, rəqs nümunələrinin təqdimatında nəşə bir yenilik, bir dəyişiklik edim. Elə bir yenilik ki, bunlar tamaşa halında olsun. Teatra bənzər bir üslubda təqdim olunsun. Janr müxtəlifliyi və rəngarənglik tamaşaçıları, dinləyiciləri maraqlandıracaq. Bütün bunları nəzərə alaraq Mahni Teatrı yaratmaq qərarına gəldim. İndi əsas məsələ budur ki, biz bu işin öhdəsindən necə gəlirik və yaxud gələ bilirikmi? Qoy bunu tamaşaçılar, dinləyicilər desin..."

Xudahafizləşib ayrıldına dedi: "Qəzet çıxanda ondan bir-kisini də mənə gətirərsiniz".

...Qəzet çıxdı. Şəkil ilə birlikdə bir səhifəlik müsahibə dərc olunmuşdu.

...O vaxtdan 42 il keçib. Hər dəfə Mahni Teatrının qarşısından keçəndə qeyri-ixtiyari ayaq saxlayır, Rəşid Behbudovun burada ucalan heykəli önündə dayanır, vaxtilə onun Kürdəmirə gəlişi, zəhmətkeşləri səmmi görüşləri, maraqlı konsertlər verməsi, xüsusilə də onunla üzəüzə oturub həmsöhbət olduğum o unudulmaz məqamlar gözələrimin önünə gəlir, gözəl ifaları qulağımda səslənir.

Bir vaxtlar böyük həvəslə yaratdığı və daim fəxr etdiyi Azərbaycan Dövlət Mahni Teatrı onu həmişə yaşadır və yaşadacaq.

Tofiq ABDULLAYEV,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

Xəbər

Müslüm Maqoməyevin yaradıcılığına həsr edilmiş konsert keçirilmişdir

Moskva Dövlət Beynəlxalq Münsəbiyyət İnstitutunda (MDBMI) Müslüm Maqoməyevin yaradıcılığına həsr edilmiş konsert olub.

Konsert Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyi, Rusiya Azərbaycanlı Gənclər Birliyi (RAGB) və MDBMI-nin dəstəyi ilə bu institutun Azərbaycan klubu tərəfindən təşkil edilmişdir.

Konsertə gələn 300-dək qonaq beynəlxalq müsabiqələr laureatı Kliment Kateninin dirijorluq etdiyi orkestrin müşayiəti ilə MDBMI-nin solistlərinin və dəvət olunmuş artistlərin ifasında hamıya yaxşı tanış olan və sevilən musiqi kompozisiyalarını yenidən eşitmək kimi unikal imkana malik olublar.

Konsertdən əvvəl Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin humanitar siyasət şöbəsinin rəhbəri Tamilla Əhmədova, MDBMI-nin Azərbaycan klubunun sədri Nihad Binnetzadə salona toplaşan tamaşaçılara salamlayıblar.

Musiqi aşxamı Müslüm Maqoməyevin səsi ilə açılıb. Tamaşaçılara görkəmli artistin beynəlxalq müsabiqələr laureatı Anastasiya Qonçarova (royal) və Sergey Belozərçev (skripka) akkompəmentini ilə Andrey Dementyevin "Odarivaet çastye nas po raznomu..." adlı seyrini oxumasının səs yazısı təqdim edilmişdir.

Konsert proqramı opera müğənnisi Yana Melikayeva, Marinski teatrının solisti, beynəlxalq müsabiqələr laureatı Həmid Abdullöv, beynəlxalq müsabiqələr laureatı Ramazan Ramazanov, Qalina Vişnevskaya Opera Müğənniliy Mərkəzinin solisti, beynəlxalq müsabiqələr laureatı Nigar Cəfərova, pianoçu, beynəlxalq müsabiqələr laureatı Anastasiya Qonçarova və "Qradski holl" teatrının solisti Emil Qədirrovun çıxışları ilə davam edib.

Konsertin bütün iştirakçıları - dəvət olunmuş artistlər və MDBMI-nin solistlərinin ifasında səslənən "Azərbaycan" məhəmmi Müslüm Maqoməyevin yaradıcılığına həsr edilmiş konsertin parlaq yekunu olub.

Dünya taekvondosu yubileyini Bakıda qeyd edir

26-cı Mundial finiş xəttinə çıxır

Bakıda keçirilən Taekvondo üzrə Dünya Çempionatının nümayəndə heyəti, Dünya Taekvondo Federasiyasının prezidenti Çunqvon Çu, qurumun baş katibi Seo Jeonqkanq, Türkiyə Taekvondo Federasiyasının prezidenti Metin Şahin və Azərbaycan Taekvondo Federasiyasının rəsmiləri Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin xatirəsini yad edib, məzarı önünə əkilmiş gül dəstələri qoyublar.

Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi anılıb, məzarı üzünə tər çiçəklər düzülüb. Sonra Şəhidlər xiyabanına gedən nümayəndə heyəti Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının məzarlarını ziyarət edib, "Əbədi məşəl" abidəsinin önünə əkilmiş gül qoyublar.

26-cı Dünya Çempionatı mayın 29-da start götürüb və iyunun 4-də başa çatacaq. Dünya taekvondosunun 50, Ümummilli Liderin 100 illiyinə təsadüf edən mundialda 145 ölkədən 949 idmançı mübarizə aparır.

Yarışların ilk günündə 2 çəki dərəcəsində mükafatçılar müəyyənləşib.

Kişi taekvondoçular arasında 68 kq çəkidə dünya çempionu titulluna böyük britaniyalı Bredli Sinden yiyələnib. O, finalda cənubi koreyalı Ho-jun Jini məğlub edib. Matin Reza-yi (İran) və Ulubek Raşitov (Özbəkistan) bürünc medala sahib olublar.

Bu çəkidə dayanq üzünə çıxan idmançımız Cavad Ağayev 1/16 finalda mübarizəni dayandırıb.

Qadınlar arasında 57 kiloqramda Luana Marton (Macarıstan) bütün rəqiblərinə qalib gələrək birinci yeri tutub. Çia-Linq Lo (Tayvan) gümüş medal əldə etdiyi halda, Kubra İlgin (Türkiyə) və Mariya Paçço (Braziliya) 3-cü olublar. Mundialın ikinci günündə daha 3 çəki dərəcəsində qaliblər bəlli olub. Kişi taekvondoçular arasında 58 kiloqramda, qadınlarda 67 kiloqramda və 73 kiloqramda yarışın mükafatçıları müəyyənləşib.

58 kiloqram çəkidə çempionatın ən güclüsü cənubi koreyalı Jun-Seo Bae olub. O, finalda Georgi Qurtşiyevi (dün-yə taekvondosu) məğlub edərək dünya çempionu adını qazanıb. Bürünc mükafatlar Adrian Visente Yunta (İspaniya) və Mahmud Altarıyev (İordaniya) qismət olub.

67 kiloqramda qızıl medala fransız Maqda Viet-Henin yiyələnib. İkinci yeri Yulyana Al-Sadiq (İordaniya) tutduğu halda, bürünc medallara Mari Romundset Nilsen (Norveç) və

Rut Qbaqbi (Fil Dişi Sahili) sahiblənib.

73 kiloqramda mundialın çempionu fransız Altea Laurin olub. O, hələdici görüşdə Rebekka Makqovani (Böyük Britaniya) məğlub edib. Bürünc medallara isə Polina Xan (dün-yə taekvondosu) və xorvatiyalı Matea Yeliç yiyələniblər.

Azərbaycan yığmasının heyətində qüvvəsini sınayan Maqomed Qaşimov (58 kiloqram) və Fərid Əzizova (67 kiloqram) müvafiq olaraq, 1/32 və 1/16 finalda məğlub olublar.

Mayın 31-də daha 3 çəki dərəcəsində (kişilər 80 kiloqram, 87 kiloqram, qadınlar 49 kiloqram) döyüşlər keçirilib.

Kişilər arasında 80 kiloqram çəki dərəcəsində finalda Simone Alessio (İtaliya) amerikalı Karl Alan Nikolasa üz-üzə gəliblər. İtaliyalı taekvondoçu qalib gələrək qızıl medala

iyələnib. Nikolas ikinci yerdə qərarlaşdıqı halda, Seif Eyissa (Misir) ilə Migel Tre-yos (Kolumbiya) bürünc medala layiq görüldülər.

87 kiloqramda mundialın ən güclüsü Çanqhyun Kanq (Cənubi Koreya) olub. Gümüş medalı İvan Sapina (Xorvatiya), bürünc mükafatları Art-yom Plonis (dün-yə taekvondosu) və Arian Salimi (İran) qazanıblar.

Qadın taekvondoçuların 49 kiloqram çəki dərəcəsində fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə Merve Dincel (Türkiyə) qalxıb. O, finalda Panipak Vongpattanakitti (Tailand) məğlub edib. 3-cü yeri Bruna Duvançiqi (Xorvatiya) və Adriana Serezo İqlesias (İspaniya) tutublar.

Bu çəki dərəcələrində Azərbaycan millisinin idmançılarından Əlişqor Əliyev (80

kq), Taleh Süleymanov (87 kiloqram) və Patimat Abakarova (49 kiloqram) 1/8 finalda mübarizəni dayandırdılar.

Yarışın dördüncü günündə daha 2 çəki dərəcəsində qaliblər müəyyənləşib.

Kişilər arasında 63 kiloqram çəki dərəcəsində türkiyəli Hakan Reçber dünya çempionu olub. O, finalda tailandlı Banluq Tumtimdanqı məğlub edib. Beləliklə, taekvondo üzrə dünya çempionatı MDB məkanından Rusiyadan sonra ikinci dəfə Azərbaycanda təşkil olunur.

Eyni zamanda Azərbaycan Avropa ölkələri arasında Almaniya, Danimarka, İspaniya, Yunanıstan, Rusiya və Böyük Britaniyadan sonra dünya çempionatına evsahibliyi edən yeddinci ölkədir.

Dünya çempionatı iyunun 4-də başa çatacaq.

taekvondosu) və Blanka Kuk (Böyük Britaniya) tutublar.

Azərbaycan taekvondoçusu Xanöglan Kərimov (63 kq) 1/8 finalda yarışla vidalaşdı.

Dünnən daha iki taekvondoçumuz dünya çempionatında medal qazana bilməyib.

54 kiloqram çəki dərəcəsində çıxış edən Səyyad Dadaşov 1/16 final mərhələsində məğlub olub. Qadınlarda yarışında 46 kiloqram çəki dərəcəsində mübarizə aparən Minayə Əkbərova isə Ruka Okamoto (Yaponiya) ilə dueldən məğlub ayrılıb.

Gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov Bakıda təşkil edilən taekvondo üzrə dünya çempionatında Azərbaycan təmsilçilərinin nəticələrinə münasibət bildirib. O, idmançılarımızın hələ ki medalçılar arasında yer ala bilməməsini heyətdə edilən dəyişikliklərlə əlaqələndirib: "Dünya çempionatı böyük tədbirdir, 140-dan çox ölkənin ən güclü taekvondoçuları bura gəliblər. Bu, Olimpiada öncəsi ən mötəbər yarışdır. Təəssüf ki, indi qədər mübarizəyə qoşulan idmançılarımız medal qazana bilməyiblər. Yığmanın heyətində bəzi dəyişikliklər edilib, yeni taekvondoçular var. Əlbəttə ki, hamımız uğurlu nəticə əlməsini istərdik. Bəlkə də idmançılarımız heyəcanlı olurlar. Bunun səbəbi barədə daha çox məşqçilərimiz danışa bilər. Hamını taekvondoçularımıza dəstək olmağa çağırırıq".

Xatırladaq ki, Bakının yarışa evsahibliyi etması barədə qərar ötən il qəbul olunub. Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin İsvetseriya Lozanna şəhərindəki inzibati binasında təşkil olunan və qurumun prezidenti Tomas Baxın qatıldığı yığıncaqda bu yarış üçün 3 ölkə namizədliyini versə də, Bolqarıstan son anda istəyini geri götürüb. Nəticədə dünya çempionatını qəbul etməyə Azərbaycan və Çin iddia edib.

Beynəlxalq qurum ölkəmizin bir sıra nüfuzlu yarışlara, taekvondo üzrə isə Avropa çempionatına, Qran-pri, Olimpiadaya lisenziya xarakterli təsnifat turnirlərinə uğurla evsahibliyi etməsini nəzərə alaraq, dünya çempionatının keçirilməsini də Azərbaycana həvalə edib. Beləliklə, taekvondo üzrə dünya çempionatı MDB məkanından Rusiyadan sonra ikinci dəfə Azərbaycanda təşkil olunur.

Eyni zamanda Azərbaycan Avropa ölkələri arasında Almaniya, Danimarka, İspaniya, Yunanıstan, Rusiya və Böyük Britaniyadan sonra dünya çempionatına evsahibliyi edən yeddinci ölkədir.

Dünya çempionatı iyunun 4-də başa çatacaq.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Bakı Zooloji Parkında "Gələcək uşaqlara məxsusdur" adlı şənlik təşkil olunub

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Bakı Zooloji Parkında 1 İyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü ilə bağlı tədbir keçirilib.

Zooloji Park və Bakı Abadlıq Xidmətinin əməkdaşlığı ilə təşkil olunan "Gələcək uşaqlara məxsusdur" adlı şənlikdə "Dayaq" Vətən Müharibəsi Əlillərinə və Şəhid ailələrinə Dəstək Təşkilatı, "Ümid işığında" Əlil Uşaqlara Yardım İctimai Birliyi, SOS (Save Our Ship) Uşaq kəndləri təşkilatından ümumilikdə 300 uşaq iştirak edib.

Zooparkın Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, musiqi sədaları ilə müşayiət olunan və gün boyu davam edən tədbir qonaqlarda xoş əhvali-ruhiyyə yaradaraq, unudulmaz günlərindən birinə çevrilib. Zooloji Parkın müxtəlif məntəqələrində qurulan pavilyonlarda ziyarətçilər oyunlara və yarışlara qatılaraq hədiyyələr qazanıblar. Bununla yanaşı, balacaqlar açıq havada üz boyama, köpük şouda iştirak ediblər. Cizgi film personajlarının iştirakı şənliyi daha da rəngləndirib, qonaqların diqqətini müxtəlif vik-

torinə və maraqlı oyunlara cəlb edib. Ziyarətçilər öz maraq dairələrinə uyğun seçim edərək, keramika, təbii parçalardan oyuncaqların hazırlanması, rəsm çəkmək, ekoçantaların zoomorf ornamentləri ilə bəzədilməsi, quş yemlərinin hazırlanması kimi müxtəlif uşaqların maariflənməsi üçün onlara Zooloji Parkın lektoriyasında heyvanların həyat tərzini özündə əks etdirən cizgi filmləri, onların biologiyası haqqında təqdimatlar nümayiş edilib. Daha sonra, açıq havada heyvanların xarici quruluşları ilə bağlı geniş məlumat əldə edən kiçik ziyarətçilərə heyvanlarla yaxından təmasda olmaq, quşluq etmək və onlara qayğı göstərmək şansı verilib, həmçinin IDEA Heyvanlara Qayğı Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə himayə quşu təşkil olunub.

Qeyd edək ki, Bakı Zooloji Parkı yalnız əyləncə məkanı deyil, həmçinin elmi-maarifçilik müəssisəsi funksiyasını daşıyır. Zooloji Parkda keçirilən seminar və treninqlər, ustad dərsləri uşaqlar və gəncləri əyləndirərək maarifləndirir, təbiətə maraqla yanaşı, insanların ətraf mühitin mühafizəsini və bu prosədə öz rolunu daha dərindən dərk etməsini təmin edir.

Ağcabədidə "Uşaq Yaradıcılıq Festivalı" keçirilib

Ağcabədi şəhərindəki Heydər Əliyev adına Mədəniyyət və İstirahət Parkında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadən olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş "Uşaqlar bizim gələcəyimizdir" adlı "Uşaq Yaradıcılıq Festivalı" keçirilib.

Ağcabədi Rayon İcra Hakimiyyəti, YAP rayon təşkilatı, "Gənclər üçün Təhsil Mərkəzi" İctimai Birliyinin Qarabağ regional ofisi, "Güvən" Xeyriyyə İctimai Birliyi və OBA marketlər şəbəkəsinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən festivalda xüsusi diqqətə ehtiyacı olan uşaqlar, şəhid ailələrinin övladları iştirak ediblər.

Festival giriş sözü ilə açan Ağcabədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rafil Hüseynov bayram münasibətilə uşaqları təbrik edərək onlara şəhər, qayğısız, xoşbəxt həyat arzulayıb. Qeyd edib ki, Azərbaycanda uşaqların problemlərinin həlli istiqamətində müxtəlif layihələr həyata keçirilir. Uşaqlar bizim gələcəyimizdir və ölkəmizin gələcəyi onların əlinədir, onları müdafiəsinə hamılıqla qoşulmaq bizim borcumuzdur.

"GTM" Qarabağ ofisinin rəhbəri Radə Telmanqızı da çıxış edərək uşaqlara festival zamanı uğurlar arzulayıb. Ölkəmizdə uşaqların sağlamlığının qorunması, qayğısız böyümələri, təlim-tərbiyəsi sahəsində davamlı iş aparıldığını

diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, uşaqların həm intellektual, həm fiziki, həm də sosial inkişafında belə tədbirlərin əhəmiyyəti böyükdür.

Festivalda balacaqlara istedadlarını nümayiş etdirmək imkanı yaradılıb. "GTM" Qarabağ ofisi nəzdində fəaliyyət göstərən İnküziv Təhsil və Uşaq İnkişaf Mərkəzi və Gənclər İnkişaf və Karyera Mərkəzinin Ağcabədi nümayəndəliyinin köməkləriylə təşkil edilən uşaqlara müxtəlif əyləncə və maarifləndirici proqramlar təqdim olunub. Hər bir uşaq öz marağına uyğun əyləncə seçib asudə vaxtını səmərəli keçirə, istedadını nümayiş etdirə bilib. Parkın ərazisində müxtəlif mövzular və əyləncə növləri üzrə bölünüb, müxtəlif yarışlar, interaktiv oyunlar təşkil olunub.

Festival müddətində park ərazisində Ağcabədi Regional Mədəniyyət İdarəsi, Ağcabədi Rayon Gənclər və İdman İdarəsi, Ağcabədi rayonu üzrə Təhsil sektoru, Ağcabədi rayonundakı Heydər Əliyev Mərkəzi və digər qurumların dəstəyi ilə uşaqlar üçün təşkil edilən idman, rəsm, rəqs, şahmat kimi müxtəlif yaradıcılıq gushələri və digər əyləncələr balacaqlara unudulmaz xatirəyə dönəcək anlar yaşadıb.

Tədbirin sonunda açıq havada piknik təşkil edilib.

Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"

Musiqi Kollecinin 125 illik yubileyi qeyd olunub

Azərbaycan Milli Konservatoriyasında Musiqi Kollecinin yaradılmasının 125 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Azərbaycan Milli Konservatoriyasının nəzdində Musiqi Kollecinin tələbə və müəllimləri, tanınmış incəsənət xadimləri iştirak ediblər.

Tədbiri Milli Konservatoriyanın rektoru professor Siyavuş Kərimi açaraq Musiqi Kollecinin inkişaf yolu və fəaliyyəti haqqında məlumat verib. Kollecin direktoru Nazim Kazımova və direktor müavini Gülzər Hətəmzadəyə təbrik məktubunu təqdim edib.

Tədbirdə, həmçinin Musiqi Kollecinin 125 illik yubileyi münasibətilə müxtəlif dövlət qurumları tərəfindən kollektivə ünvanlanmış təbrik məktubları oxunub.

Yubiley tədbiri konsert proqramı ilə davam edib. Kollecin məzunları olmuş Xalq artistləri Faiq Sücəddinov, Alim Qasimov təhsil ocağı ilə

bağlı təəssüratlarını bölüşüb, öz ifaları ilə tədbirə xoş ovqat bəxş ediblər.

Həmçinin vaxtilə bu tədris müəssisəsində təhsil almış dünyaşöhrətli bəstəkar Arif

Məlikov, SSRİ Xalq artistləri Müslüm Maqomayev, Zeynəb Xanlarova, Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Əlibaba Məmmədovun tələbəlik illəri ilə bağlı xatirələrini əks

etdirən videokadrlar nümayiş olunub.

Bir-birindən maraqlı musiqi nömrələri ilə zəngin yubiley konserti tamaşaçılar tərəfindən alqışlarla qarşılandı.

GDU-da məzun günü keçirilib

Gəncə Dövlət Universitetində (GDU) məzun günü keçirilib. Tədbir Dövlət himninin səsləndirilməsi, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olan igidlərimizin xatirəsinin yad edilməsi ilə başlamışdır.

Türkiyənin Dokuz Eylül Universiteti əməkdaşlarının, Vətən müharibəsi qazılarının, şəhid valideynlərinin, professor-müəllim heyətinin, tələbələr və onların valideynlərinin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə universitetin rektoru Yusif Yusibov çıxış edərək məzunları təbrik edərək diq-

qətə çatdırmışdır ki, bu il 2050 nəfər bakalavr və magistr məzun olmuşdur. Ölkəmizdə elm və təhsilə göstərilən dövlət qayğıkeçliyi və GDU-nun əldə etdiyi nailiyyətlərdən danışan rektor onu da diqqətə çatdırmışdır ki, bu ali təhsil ocağı dünya

təcürbəsindən bəhrələnməklə beynəlxalq əlaqələrini daha da genişləndirir.

Şəhid Yüksəl Əlizadənin anası, universitetin Leksika və ölkəşünaslıq kafedrasının müdiri Sevdə Kazımova və Yeni Azərbaycan Partiyası Gəncə Şəhər Təşkilatının səd-

ri Bayram Aslanov çıxışlarında məzunları təbrik etmiş və gənclərə xoş arzularını bildirmişlər. Məzunlar isə öz çıxışlarında hər zaman tələbələrə dəstək olan universitet rəhbərliyinə minnətdarlıq etmiş, Gəncə Dövlət Universitetinin məzunları olduqları üçün fəxr etdiklərini vurğulamışlar.

Sonra təhsildə göstərdikləri yüksək nəticələrə və ictimai işlərdə fəal iştiraklarına görə bir qrup məzununa fəxri forman və təşəkkürnamə təqdim olunmuşdur.

Məzun günü konsert proqramı ilə davam etmiş və möhtəşəm atəşfəşanlıq başa çatmışdır.

*Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"*

Göygöldə yaylaqlara köç edəcək təsərrüfat sahiblərinə mina təhlükəsizliyi ilə bağlı təlimlər keçirilmişdir

Göygöl rayonunda təsərrüfatlarını Kəlbəcər və Laçın yaylaqlarına köçürəcək arqılıq və heyvandarlıq təsərrüfatlarının rəhbərlərinə ANAMA-nın Regional Təlim Mərkəzinin mütəxəssisləri tərəfindən təlimlər keçirilmişdir.

Təlimlərdə fermerlərə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə davranış qaydaları izah olunmuş, partlamamış hərbi sursat və minalarla rastlaşan zaman hansı addımlar atmalı olduqları ilə bağlı tövsiyələr verilmişdir. ANAMA-nın mütəxəssisləri iştirakçı-

lara həmçinin dislokasiya nöqtələrində davranış qaydaları, partlamamış sursat və minaların müəyyən olunması, mina və partlayıcı qurğuların təhlükəsi, törədə biləcəyi

xəsarətlər, mina təhlükəsinin izahı, tanış olmayan şübhəli ərazilərdə davranış qaydaları barədə geniş məlumat vermiş, eləcə də vizual tanınması üçün müxtəlif növ hərbi sursat və minaları əhatə edən təlim sursatlarının nümunələrini göstərmişlər.

3 gün davam edən təlimlərdə ümumilikdə 2374 fermer cəlb olunmuşdur. Təlimin sonunda onlara azad edilmiş ərazilərdə əsas davranış qaydalarına dair təlimat kitabçası paylanmışdır.

*S.ƏLİYEV,
"Azərbaycan"*

Barama tədarükünün qızgın çağıdır

İpəkqurdunun yem bazasının yaradılması üçün Törtər rayonunda 2016-2023-cü illər ərzində 374 mindən artıq tut tığı ökilib.

Bu hesaba təkcə ötən il rayonda 10 min 200 kiloqram barama istehsal edilmişdir. Bu isə 15 min kiloqram barama istehsalı nəzərdə tutulur.

Hazırda barama tədarükünün qızgın çağıdır. Məhsul "AZSILK" MMC-nin

nümayəndələri tərəfindən Törtər Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzində qəbul edilir. Qəbul məntəqəsində baramanın qəbulu üçün lazımı şərait yaradılıb. Son məlumata görə, kümçülərin yetişdirdikləri 9 min kiloqramdan çox məhsul təhvil verilib.

*Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"*

"Google"-dan xüsusi proqram

"Google" android tətbiqlərində bəzi funksiyaların aşkar edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş "Mobile VRP" adlı proqramı işə salıb.

Mütəxəssislər proqram çərçivəsində "Google LLC" tərəfindən yaradılmış və dəstəklənən, eləcə də "Research at Google", "Red Hot Labs", "Google Samples", "Fitbit LLC", "Nest Labs Inc", "Waymo LLC" və "Waze" ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində yaradılmış tətbiqləri yoxlamaq imkanına sahib olacaqlar.

Test olunacaq tətbiqlər 3 qrupa ayrılıb. Birinci qrupa "Google Play Services", "AGSA", "Google Chrome", "Google Cloud", "Gmail" və "Chrome Remote Desktop", ikinci qrupa birinci

qrupdakı tətbiqlərlə qarşılıqlı əlaqədə və istifadəçi məlumatlarının emalından cavabdeh olan tətbiqlər daxildir. Üçüncü qrupa isə "Google" xidmətləri ilə əlaqəli olmayan tətbiqlər daxildir.

Bəzi funksiyaların aşkar edilməsinə görə mütəxəssislərə pul mükafatı təqdim ediləcək. Bu, yoxlanılan tətbiqin hansı qrupa daxil olmasından asılı olacaqdır. Şirkət ən böyük ödənişləri isə məhz birinci qrupa daxil olan tətbiqlərdəki boşluqların aşkar edilməsi üçün təyin edib.

Kosmosdan yerə elektrik enerjisi ötürüləcək

ABŞ, Çin, Yaponiya və Rusiya mütəxəssisləri elektrik enerjisinin kosmosdan Yerdəki istehlakçılara ötürülməsi üzrə müxtəlif layihələr üzərində çalışırlar. Yaxın müddətdə isə onlara Avropa İttifaqı da qoşulacaq.

Yaponiya uzun məsafəyə elektrik enerjisinin ötürülməsi texnologiyalarının nə dərəcədə effektiv çalışdığını müəyyən etməyə çalışmaq üçün 2025-ci ildə müvafiq testlər aparacaq. Test çərçivəsində mütəxəssislər elektrik enerjisinin kosmosdakı peyklərdən Yer kürəsindəki qəbul edici stasiyalara ötürülməyə çalışacaqlar.

Əvvəllər bu sahədə tədqiqatlar Yaponiyanın Kioto Universitetinin keçmiş prezidenti Hiroşi Matsumotonun rəhbərliyi ilə aparılırdı. H.Matsumoto 1980-ci illərdə dünyada ilk dəfə enerji mikrodağalar vasitəsilə fəzaya ötürmüşdü. 2009-cu ildə isə Kioto Universitetinin alimləri 30 metr hündürlükdə yerləşmiş hava gəmisiyən enerji mikrodağalar vasitəsilə mobil telefona ötürə bildirdilər.

Yeni prosessorun istifadə olunacağı

"Samsung" bu ilin əvvəlində "Galaxy S23" smartfon seriyasını təqdim etmişdi. Seriyanın bütün modelləri "Snapdragon 8 Gen 2" prosessorunun sürətləndirilmiş versiyasına sahibdirlər.

Söhbət "Snapdragon 8 Gen 2 for Galaxy" prosessorundan gedir. O, "Samsung"-un flaqman smartfonları üçün nəzərdə tutulub.

"Snapdragon 8 Gen 2 for Galaxy"-nin adı versiyadan fərqi ondadır ki, onun əsas nüvəsinin çalışma tezliyi 3.2 GHz-dən 3.36 GHz-ə, qrafik çipinin çalışma tezliyi isə 680 MHz-dən 719 MHz-ə yüksəlib.

Mütəxəssislər bildirirlər ki, yeni sürətləndirilmiş prosessor yaxın zamanda digər brendlərin smartfonlarında da istifadə ediləcək.

Kameralı telefonların ən yaxşısı

2023-cü ilin ən yaxşı kameralı smartfonlarının adları açıqlanıb. Mütəxəssislər "Google Pixel 7 Pro"-nu üçlü kamera sistemi və təsvirin əlavə təkmilləşdirilməsi üçün eksklüziv proqram çipləri ilə təchiz edilmiş ən yaxşı kameralı telefon olduğunu bildirdilər.

Premium cihazlar kateqoriyasında isə "Samsung Galaxy S23 Ultra" ən yaxşı kameraya sahibdir. Bildirilir ki, cihaz özündə dörd kamera, yüksəkkeyfiyyətli təsvir emal sistemi və dünyanın ən yaxşı ekranlarından bi-

rini cəmləşdirib. "S23 Ultra"-nın əsas dezavantajı isə onun rəqibindən nəzərəcarpacaq dərəcədə baha olmasıdır.

Naqilsiz şarj texnologiyası

"iPhone 15" smartfonları barəsində yeni məlumat əldə edilmişdir. Belə ki, bu modellər "Qi2" adlı naqilsiz şarj texnologiyasına sahib olacaqlar.

"Qi2" "Apple MagSafe" protokoluna əsaslanır. Bu isə o deməkdir ki, onun vasitəsilə çalışacaq naqilsiz şarj cihazları "iPhone 15"-i 15 vatt gücündə şarj ilə təmin edəcək. Hazırda MFi (Made for iPhone) sertifikatına sahib olmayan kənar naqilsiz şarj cihazları "iPhone"-ları yalnız 7,5 vatt gücündə şarj ilə təmin edə bilərlər.

Məlumatla görə, "iPhone"-nın yeni seriyası bu ilin sonuna kimi satışa çıxacaq.

Motorolanın yeni smartfonları

İyunun 1-də "Motorola" şirkəti qatnacaq "Motorola RAZR" smartfon seriyasının yeni modellərini təqdim edəcək. Söhbət "Motorola RAZR 40" və "RAZR 40 Ultra" telefonlarından gedir.

Şirkət yeni məhsullarının fotolarını sərgiləyib. Fotolarda "Motorola RAZR 40 Ultra"-nın xarici ekranının istifadə imkanları əks olunub. Məlumatlara əsasən, smartfon 3,6 düym ölçülü xarici OLED ekranla təchiz olunub və o, arxa panelin yuxarı hissəsinin bütün sahəsini əhatə edir. Xarici ekran vasitəsilə telefonun demək olar ki, bütün funksiyalarından istifadə etmək mümkün olacaq. Belə ki, onun xarici ekranı vasitəsilə video izləmək, musiqini idarə etmək, mesajlara cavab vermək, xəritədən isti-

fadə etmək və hətta müxtəlif mobil oyunları oynamaq mümkün olacaq.

Qeyd etmək lazımdır ki, "Motorola RAZR 40 Ultra"-nın "Snapdragon 8+ Gen 1" prosessoru vasitəsilə çalışacağı və özündə 13 MP + 12 MP ikili arxa kamerası və 32 MP-lik ön kamerası birləşdirəcəyi bildirilib.

İtmiş "Apple Pencil"-lərini tapmaq mümkün olacaq

"Apple" itmiş "Apple Pencil" stiluslarının "Find My" tətbiqi vasitəsilə axtarışını reallaşdıracaq texnologiyanın patentini əldə edib. Hazırda yeni texnologiyanın tətbiqi itmiş "iPhone", "iPad", "Mac", "Apple Watch", "AirPods" və "AirTag" cihazlarını tapır.

"Find My" vasitəsilə axtarış zamanı cihaz quraşdırılmış genişzolaqlı əlaqə çipindən istifadə ediləcək. Lakin "Apple Pencil" stilusunda möhdud yerin olması səbəbilə genişzolaqlı əlaqə çipindən istifadə etmək mümkün deyil. Buna gö-

rə də şirkət akustik signal əsasında olan texnologiyanın patentini əldə edib. Bu texnologiyaya əsasən, stilusun uc hissəsində kiçik ölçülü rezonator dəliyi olacaq. İstifadəçi tətbiq vasitəsilə stilusun gövdəsindəki bu dəliyə rezonans tezliyində akustik signalalar ötürəcək. Bu isə öz növbəsində stilusun vibrasiya etməsinə səbəb olacaq. Nəticədə istifadəçi vibrasiya səsi vasitəsilə stilusun yerini tapmaq mümkün olacaq.

Qeyd etmək lazımdır ki, bu üsulun çox məhdud təsir radiusu var. Əgər stilus uzaqda yerləşirsə, onu bu üsulla tapmaq hələ ki mümkün deyil.

"Xiaomi" bu ekranlardan imtina edəcək

Çinin telefon istifadəçiləri "Samsung"-un istehsal etdiyi ekranlardan kütləvi şəkildə imtina edirlər.

Onun əvəzinə "BOE", "Tianma" və "TCL CSOT" kimi şirkətlərin daha münasib məbləğdə ekranlarına üstünlük verirlər. Ötən ay təqdim edilmiş "Xiaomi 13 Ultra"-nın "TCL C7" ekranla təchiz edilməsini bu yolda ilk addım kimi qiymətləndirmək olar.

Mütəxəssislərin verdiyi məlumata görə, "Xiaomi" flaqman smartfonlarında "TCL" ekranlarından istifadə etməyə davam edəcək. "TCL CSOT" şirkəti "Xiaomi" üçün ekranların istehsalına artıq başlayıb. Gözlənilir əsasən, ilk ekranı "Xiaomi 14", ikinci ekranı "CIVI 4" və ya "Redmi Note 13", üçüncü ekranı isə "Redmi K70" smartfonu əldə edəcək.

Qeyd etmək lazımdır ki, şirkət bu ilin sonunda təqdim edəcəyi "Xiaomi 14 Pro"-da "Samsung" şirkətinin istehsal etdiyi "AMOLED E7" ekranından istifadə edəcək.

İlk robot ilan

Dünyanın ilk robot ilanını NASA tərəfindən Jet Propulsion Laboratoriyasında hazırlanıb. O, kosmik gəmi kimi istifadə ediləcək Saturnun peyki Ensladaya göndəriləcək.

Robotun görünüşü NASA-nın yutub hesabında paylaşılıb. O, 100 kiloqram ağırlığında və 4 metr uzunluğundadır.

Astronomların fikrincə, yeni robot digər cihazların çata bilmədiyi ərazilərə gedərək yeni kəşflər edəcək. O, həmçinin mağara və buzlaqlar kimi ərazilərin araşdırılmasında yararlı olacaq.

*Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"*

85 il səmada: Azərbaycan Mülki Aviasiyası yubileyini qeyd edir

Bu gün Azərbaycan aviatorları peşə bayramlarını və mülki aviasiyasının yaranmasının 85 illiyini fəxrle qeyd edirlər.

Prezident İlham Əliyevin 2006-cı il 18 may tarixli "Mülki Aviasiya işçilərinin peşə bayramının təsis edilməsi haqqında" Sərəncamı ilə hər il 2 iyun Azərbaycan mülki aviasiya işçilərinin peşə bayramı kimi qeyd olunur.

85 illik yubileyi çərçivəsində AZAL-ın rəhbərliyi və kollektivi Fəxri ziyarəti ziyarət edərək, Ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib, məzarı önünə gül dəstələri qoyublar. Onlar həmçinin görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın xatirəsini ehtiramla yad edib, məzarı üzərində gül dəstələri qoyublar.

"85 il ərzində Azərbaycanın mülki aviasiyası Ümummilli Lider Heydər Əliyevin qətiyyəti

ni təmin edən unudulmaz tarix yaratmışdır. Bu sahədə sürətlə irəliləyiş Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində əldə edilmişdir. Onun daimi dəstəyi nəticəsində ölkənin mülki aviasiyası bütün beynəlxalq standartlara və tələblərə cavab verir", - deyərək AZAL-ın prezidenti Cahangir Əsgərov bildirdi.

Onun sözlərinə görə, mülki aviasiya Azərbaycanın nəqliyyat sisteminin mühüm tərkib hissələrindən biri olmaqla ölkə iqtisadiyyatının yüksəlişinə töhfə verir.

"Azərbaycan"

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC gəmiləri üçün separatorların satın alınması məqsədilə açıq müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 07 iyun 2023-cü il saat 17:00-dəkdir.

Ünvan: AZ1003, Bakı şəhəri, M.Useynov küç., 2
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1016

Tender komissiyası

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi Məhərrəm ayının başlama vaxtını açıqlayıb

Bu il Məhərrəm ayı iyulun 19-da daxil olacaq. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, iyulun 19-da Hicri-qəməri təqviminə görə 1444-cü il başa çatır və 1445-ci il başlayır. Məhərrəm ayının 10-u - Aşura günü isə iyulun 28-nə təsadüf edir.

Qeyd edilib ki, avqustun 17-də Məhərrəm ayı başa gətəcək və Səfər ayı başlayacaq. Sentyabrın 16-da isə Səfər ayı başa gətəcək.

İranda həbs edilən Azərbaycan vətəndaşı ilə görüşün keçirilməsi üçün tədbirlər görülür

İranda həbs olunan Azərbaycan vətəndaşı Fərid Səfərlinin görüşün keçirilməsi üçün tədbirlər görülür.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Ayxan Hacızadə Fərid Səfərlinin İranda həbs olunmasına münasibət bildirərək deyib.

Ayxan Hacızadə qeyd edib ki, Fərid Səfərlinin barədə məlumat Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinə daxil olan gündən, yəni martın 9-dan etibarən vətəndaşın aqibətinin müəyyən edilməsi və İranın məsələyə aydınlıq gətirməsi məqsədilə müvafiq olaraq İranın Azərbaycanla əlaqəli sənədlərinə nota ünvanlanıb. Çoxsaylı müraciətlərdən sonra İran tərəfi notamıza cavab olaraq, Fərid Səfərlinin həbs olunaraq ona qarşı cinayət işi başladıldığını bildirdi. Bu barədə Fərid Səfərlinin ailəsinə müvafiq məlumat verilib.

"Məlum terror hadisəsi ilə bağlı Azərbaycanın İranda diplomatik təmsilçiliyinin məhdud olmasına baxmayaraq, Fərid Səfərlinin barədə məlumat verildiyi ilk gündən etibarən həm Xarici İşlər Nazirliyi, həm də Təbrizdəki baş konsulluğumuz tərəfindən İranın aidiyyəti qurumları ilə müzakirələr aparılır. Bununla yanaşı, Fərid Səfərlinin ailəsi və özü ilə mütəmadi əlaqə saxlanılır. Yaxın zamanlarda Təbrizdəki baş konsulluğumuzun Fərid Səfərlinin görüş keçirilməsi üçün tədbirlər görülür", - deyərək Azərbaycan XİN-in sözcüsü vurğulayıb.

Yaxın zamanlarda Təbrizdəki baş konsulluğumuzun Fərid Səfərlinin görüş keçirilməsi üçün tədbirlər görülür", - deyərək Azərbaycan XİN-in sözcüsü vurğulayıb.

Mövqelərimiz atəşə tutulub

İyunun 2-si saat 12:25-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Bəsərkəçər rayonunun Zərkənd yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərində ordumuzun Kolbəcər rayonunun Yuxarı Ayırım yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərini atıcı silahlardan atəşə tutub.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a

bildirilib ki, bundan başqa, saat 18:00 radələrində Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrinin üzvləri tərəfindən ordumuzun Ağdam rayonu istiqamətində yerləşən mövqeləri də atəşə tutulub.

Azərbaycan Ordusunun qeyd olunan istiqamətlərdə yerləşən bölmələri tərəfindən adekvat cavab tədbirləri görülüb.

Bəzi rayonlarda arabir yağış yağacağı gözlənilir

Azərbaycanda iyunun 3-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında əsasən yağmursuz hava şəraiti gözlənilir. Səhər bozi şəhəratı ərazilərdə zəif duman olacaq. Mülayim cənub külöyü əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 17-22° isti, gündüz 26-31° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi norma daxilində 760 millimetrlə civə sütunu, nisbi rütubət 65-75 faiz olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında əsasən gündüz bozi yerlərdə arabir yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli, intensiv olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Şərq külöyü ayrı-ayrı yerlərdə arabir güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 15-20°, gündüz 29-34° isti, dağlarda gecə 8-13°, gündüz 13-18°, bozi yerlərdə 20-25° isti olacaq.

külöyü ayrı-ayrı yerlərdə arabir güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 15-20°, gündüz 29-34° isti, dağlarda gecə 8-13°, gündüz 13-18°, bozi yerlərdə 20-25° isti olacaq.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azər mətbuatçı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz yirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Paşinyan keçmiş hərbi xuntanı yenə ifşa etdi

Sarkisyan-Koçaryan koalisiyası indi əsas diqqəti iqtidara qarşı təhqir və iftira kampaniyası üzərində cəmləşdirib

"Hayastanda demokratiyanın olmaması ona gətirib çıxardı ki, biz Qarabağ məsələsinin təfərrüatlarını yalnız indi öyrənirik".

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın İrəvanda keçirilən illik "Erməni Demokratiya Forumu"nda səsləndirdiyi bu fikir fonunda keçmiş hərbi xuntanın hakimiyyətə qarşı daha da aktivləşdiyi müşahidə edilir. Sarkisyan-Koçaryan koalisiyası indi əsas diqqəti Nikol Paşinyan iqtidarına qarşı təhqir və iftira kampaniyası üzərində cəmləşdirib.

"Ana Ermənistan" İctimai Hərəkatı hakimiyyət dəyişikliyinə və növbədən-konkər parlament seçkilərinin keçirilməsinə nail olmağa çalışır. Bu barədə hərəkatın koordinatoru, erməni politoloq Andranik Tevanyan mətbuat konfransında bildirib. Onun sözlərinə görə, hərəkat Hayastanın hazırkı hökumətinin getməsinə nail olmağa çalışacaq, çünki onun hakimiyyətə gəlməsi ölkə üçün ekzistensial təhlükədir. Tevanyan qeyd edib ki, hökumət gəldikdən sonra bir il ərzində növbədənkonkər parlament seçkiləri keçirəcək müvəqqəti hökumət yaradılmalıdır.

Hərəkatın iştirakçısı Manuk Sukiasyan bildirib ki, korupsioner saxlanılarda və ya həbs olunan işlər uzun çəkib, sonra isə işlər dayandırılıb: "Paşinyan deyirdi ki, Qarabağ Ermənistanıdır, vəssalam, iki ildən sonra isə Qarabağın Azərbaycan olduğunu bəyan etdi. Bir şeyi deyir, başqa bir şeyi edir".

Gördüyü kimi, Hayastanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanımasını bəyan etdikdən sonra Qarabağda separatçılar arasında dəstəyə malik Sarkisyan-Koçaryan koalisiyasının sət formada müqavimət göstərməsi gözlənilir və bu da məğlub ölkədə qarşılıqlı dərindənləşməsi deməkdir. Əsas niyyət İrəvana qarşı müqavimət və itaətsizlik təşkil etmək, bununla xaotik durumu yaradılmasına nail olub, qiyam təşkil etməklə güc yolu ilə hakimiyyətə qəsb etməkdir. Məhz belə vəziyyət siyasi gərginliyin daha da yüksələcəyini göstərir.

Paşinyan isə hərbi xunta təmsilçilərinin yenidən həbsə atılması üçün hüquqi müstəvidə onlara qarşı cinayət təqibini davam etdirir. Bununla yanaşı, hakimiyyət təhlükəli hesab etdiyi digər müxalif fiqurları da inzibati yolla sıradan çıxarmaq qərarındadır.

Hərbi-siyasi məsələlər üzrə erməni ekspert Hraçya Arzumanyan deyib ki, yeni heç nə yoxdur, Azərbaycan mövqeyini dəyişməyib, Hayastan tərəfi holl yollarını tapmağa çalışır. O bildirib ki, hakimiyyətin sülh olacağını niyə təkid etdiyini başa düşmür: "Hakimiyyət vəziyyəti düzgün qiymətləndirmir, müharibə bitməyib. Blokada hərbi əməliyyatın bir formasıdır, müharibə bitməyib. Rusiya-Türkiyə aliansı hesab edir ki, Qarabağ məsələsi bağlıdır, Zəngəzur məsələsi qalır. Qarabağda olanların (separatçılar - red.) davranışı antiermənidir, onlar başqasının oyununa giriblər. Qarabağ "hakimiyyəti" və erməniləri parçalayıb, daxili oyunlara və Rusiyanın diktəsinə son qoyulur. İrəvan bu təcrid vəziyyətini aradan qaldırmalıdır".

Hayastanda əhalini siyasi proseslər deyil, məhz gətirdikdə daha da çəkməkdə olan sosial-iqtisadi vəziyyət düşündürür. Dərin ruh düşkünlüyünə qorqulan insanlar çıxış yolunu mühacirətə görürlər. Əhalinin sayı sürətlə azalmağa davam edir, xaricə köçənlərin sayı artır. Əhalinin təbii artım səviyyəsinin get-gedə aşağı düşməsi isə erməni sosioloqlarının hakimiyyətə ünvanlanmış xəbərdarlıqlarının çoxalmasına səbəb olur. Real vəziyyət Hayastanın faktiki olaraq demografik böhran yaşadığını, bu problemin həlli perspektivinin olmadığını göstərir. Erməni sosioloqu Samvel Manukyan deyib ki, bir il içində 150-200 min erməni mühacirətə edə bilər. Köç edənlərin əksəriyyəti isə Rusiya istiqamətinə seçəcək. Çünki Rusiya onlara yeni həyat qurmaq üçün daha çox imkanlar vəd edir. Asan sosiallaşma, mövcud böyüklük imkanları Rusiyada daha böyükdür. Üstəlik, bu ölkədə dil maneəsi yoxdur. Bütövlükdə bütün bunlar Hayastanın böyük tənəzzül yaşadığını göstərir.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti 539-49-20

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!
"Azərbaycan" qəzeti redaksiyasının kollektivi iş yoldaşları Nəminə Əzimovaya anası BƏTÜRƏ XANIMIN vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya siyasət şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə
contact@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajian-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5772
Sifariş 1379

Qiyəti 40 qəpik